
ÖTÜKEN

FOLKLOR ve SİNEMA

Ahmet Özgür GÜVENÇ

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1556
KÜLTÜR SERİSİ: 894

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-969-8

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Kapak Tasarımı: GNG Tanıtım

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ANA BASIN YAYIN GIDA İNŞ.SAN.VE.TİC.A.Ş
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.
Güven İş Merkezi Nu:6/13, Bağcılar-İstanbul
Sertifika Numarası: 20699 Tel: (0212) 446 05 99

İstanbul- 2020

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Ahmet Özgür GÜVENÇ: Aslen Erzurum İspirli olan müellif, 1979'da Adana'da doğdu. Adana'da başladığı ilköğrenimini Diyarbakır'da, orta ve lise öğrenimini ise Erzurum'da tamamladı. 1998'de Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı. 2002'de mezun oldu. Başkent Üniversitesindeki tezsiz yüksek lisans eğitimini 2004'te bitirdi. Aynı yıl Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Türk Halkbilimi (Folklor) alanında doktoraya başladı ve 2005 yılında buraya araştırma görevlisi olarak girdi. Doktorasını tamamlayarak 2010 yılında çalıştığı bölüme Yrd. Doç. Dr. olarak atandı. 2015'te Doçent unvanı aldı ve hâlâ aynı bölümde akademik çalışmalarına devam etmektedir.

Âşık Tarzı Şiir Geleneği, Halk Edebiyatı ve Mizah, Halkbilimi ve Medya, Türk Anlatı Geleneği, Karşılaştırmalı Edebiyat, Kültür Değişmeleri, Kültür Tarihi, Halk İnançları, Türk Spor ve Eğlence Kültürü, Geleneksel Türk Tiyatrosu gibi alanlarla ilgilenen Güvenç'in çeşitli dergilerde yer alan makaleleri ve yayımlanmış üç kitabı bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz 11
Giriş 17
1. Folklor-Sinema İlişkisi 46
2. Folklor Merkezli Sinema Yaklaşımı 64
2.1. Görüntü Merkezli Yaklaşım 71
2.2. Ses Merkezli Yaklaşım 223
2.2.1. Ses Merkezli Yaklaşım Bağlamında Söz 230
2.2.2. Ses Merkezli Yaklaşım Bağlamında Doğal ve Yapay Sesler 239
2.2.3. Ses Merkezli Yaklaşım Bağlamında Müzik 242
2.3. Metin Merkezli Yaklaşım 284
2.3.1. Uyarlama 295
2.3.1.1. Aslına Yakın Uyarlamalar 296
2.3.1.2. Yoruma Dayalı Uyarlamalar 327
2.3.2. Esinlenme 357
Sonuç 399
Kaynakça 401
Dizin 423

Ön Söz

Sinema sözcüğü *sinematografi* kelimesinin kısaltılmış şeklidir. Lumiéere Kardeşler 1895'te kendi buluşları olan aygıta bu ismi vermişlerdir. Sinematograf, Yunanca devinim anlamına gelen *kinema* ile yazmak anlamına gelen *graphien* sözcüklerinin birleştirtilmesiyle türetilmiş bir kelimedir. ABD'deki kullanımı ise *moving picture* (hareketli-devinimli resim) sözcüğünden türeyen *movie*'dir. İlk ortaya çıktığı dönemde yalnızca hareket eden siyah-beyaz görselleri yansıtan bu makine, daha sonra teknolojinin gelişmesiyle renge ve sese sahip olarak hem görsel hem de işitsel yapıya ulaşır. Sinematograf makinesi, aslında Edison'un geliştirdiği *kineteskop* adlı makineye dayanır. Bu makinenin pazara sürümü 1894'te New York'ta gerçekleşir. Kısa zamanda yüzlerce satılan makine, yalnızca bir kişinin görüntüleri izlemesine olanak tanıdığından toplu gösterim açısından kullanışlı değildir. Makinede gösterilen birkaç saniye uzunluğundaki filmler genellikle boks maçlarına, dönemin moda danslarına ve günlük hayata dair görüntülere aittir. Bir öyküye dayalı öncü filmler Avrupa'da çekilmeye başlar. Georges Melies, Charles Pathe, Ferdinand Zecca, öykülü film çeken ilk ünlü yönetmenlerdendir. 1900 yılında Çin'de gerçekleşen Boxer Ayaklanması'ndan esinlenilerek çekilen film, sinema tarihi açısından bir dönüm noktası olur. Bunu 1901'de *Kauçuk Başlı Adam*, 1902'de *Ay'a Seyahat* yapımları takip eder. 1903'de çekilen *Büyük Tren Soygunu*, yaklaşık iki yüz kırk dört metre uzunluğuyla filmlerin daha uzun süreli yapılabileceğini gösterir. Öykülü filmlerin büyük ilgi görmesi, Avrupa'da ve ABD'de sinema salonlarının ortaya çıkmasına önayak olur. Bu aslında 20. yüzyıla damgasını vuracak olan film endüstrisinin kararlı ayak sesleridir.

20. yüzyılın ilk çeyreğinde kurulmaya başlayan film şirketleri halkın dikkatini çekecek filmler üretmeyi hedeflerler. Bunun için halkın ilgisini görmüş hazır materyallerden, yani sözlü gelenekten, edebiyattan ve tarihten yararlanırlar. Özellikle roman gibi uzun soluklu anlatıların birkaç dakikalık filmlerde hikâye edilmesi işi sıkıntılıdır. Çünkü sinema sektörü henüz uzun metrajlı filmler yapabilecek bir teknolojiye sahip değildir. Karşılaşılan bu

tür sıkıntılar senaryo yazarlığı vb. yeni sektörlerin ortaya çıkmasına vesile olur. Teknoloji geliştikçe daha uzun filmler çekilmeye başlar. Örneğin Jules Verne'nin *Denizler Altında 20000 Fersah* (1916)'ı ve *Esrarlı Ada* (1916)'sı uzun metrajlarla sinemaya uyarlanır. Epik film çekme arzusu yönetmenleri film efektleri ve sahne sanatları hususunda arayışlara sevk eder. İçine girdikleri arayışlar yönetmenleri sinema tarihine geçecek ve daha sonraki dönemlerde kullanılacak tekniklerin atası sayılacak yöntemler geliştirmeye zorlar. *On Emir*, *Ben Hur* gibi Hristiyan tarihini konu edinen filmlerdeki gerçekçi savaş sahneleri söz konusu arayışların birer ürünüdür. Romalı bir kahramanın destansı hikâyesini konu edinen *Cabiria* (1914), Amerikan iç savaşının sonucu olarak yükselen Ku Klux Klan'ı konu alan *Bir Ulusun Doğuşu* (1915) filmleri de sinemanın ilk yıllarında konu bakımından neleri seçtiğini açıkça gösterir niteliktedir. 1914'te patlak veren *Birinci* Dünya Savaşı, Avrupa sinemasını durma noktasına getirirken ABD sinemasının dünya piyasasına hâkim olmasına neden olur ki İkinci Dünya Savaşı, bu hâkimiyetin yerini sağlamlaştırır.

20. yüzyılın ikinci çeyreğinde Avrupa, Amerika'nın sinemayı denetim altında tutmasının, sürekli ABD halkının yaşam ve çalışma tarzının propagandasını yapmasının olumsuz etkileriyle karşılaşır. Bu hoşnutsuzluk yalnızca Avrupa ülkeleri için değil, Asya, Afrika ve Avusturalya ülkelerinde de vardır. Sinema o kadar etkili bir iletişim aracı hâline gelmiştir ki birçok ülke, yavaş yavaş Amerikan filmleri aracılığıyla Amerikanlaşma tehlikesiyle yüz yüze geldiği vehmine kapılır. İngiltere, Fransa ve Almanya bunun önüne geçebilmek için Amerikan filmlerine kota uygulamaya başlar.

Sinemanın halkın günlük yaşamına girmesiyle birlikte alışkanlıklar da değişir. Radyonun ve televizyonun olmadığı veya hiç değilse evlere kadar girmediği döneme kadar canlı bir şekilde her evin mutfağında, oturma odasında veya bir araya gelinen diğer mekânlarda devam eden sözlü gelenek, sinemanın yaygınlaşmasıyla yavaş yavaş terk edilir. İnsanlar artık seyrettikleri filmleri birbirleriyle analiz etmeyi ciddi bir eylem olarak görürler. Hatta bu konuşmalar, sinemadan çıktıktan sonra izlenen filmin etkisiyle eve, otomobile veya toplu taşıma araçlarının bulunduğu

durağa kadar süren ayaküstü sohbetler olmaktan çıkarak evlerde, iş yerlerinde, okullarda uzun uzadıya devam eden, eleştiriler içeren, ateşli tartışmalara yol açan formlara bürünürler. Böylece sinema eleştirisi ciddi bir sektörün daha oluşmasına önayak olur. Sinema yapımcılarının, yönetmenlerin, oyuncuların gözleri seyircinin yanı sıra işi seyretmek olan sinema eleştirmenlerine yönelir. Çocukların sokaklarda oynadıkları oyunlar bile filmlere göre şekillenir. Söz gelimi Anadolu'nun ücra bir köşesinde yaşayan çocuklar oyun evrenlerinde kovboyculuk oynamaya, Kızılderililerle savaşmaya başlarlar. Dünya genelinde seyredilen Amerikan filmleri o kadar ilgiyle karşılanır ki seyirciler filmi seyretmekle yetinmeyerek, filmin arka planında olup bitenleri de öğrenmek isterler. Böylece magazin sektörü de bu süreçte çarkın dişlileri arasında kendine yer edinir. Yıldızların hayat hikâyeleri, günlük yaşamları, sansasyonları, yeri gelir, rol aldıkları filmlerin önüne geçer.

Sinemanın, dünya çapında etkin bir şekilde kullanılmaya başladığı yıllarda, Osmanlı topraklarına da çok gecikmeden, nerdeyse aynı dönemde, girdiği görülür. Bu yeni sanatın gücünü hemen algılayan yönetim, sinemayı bir propaganda, eğitim ve belgeleme aracı olarak kullanmaya başlar. Ordu bünyesinde *Merkez Ordu Sinema Dairesi*'nin kurulması, *Malul Gaziler Derneği*'nin sinema teçhizatı edinip filmler çekerek derneğe gelir sağlaması, fotoğrafçı Necati Bey'in Çanakkale Savaşı'nı çekmesi için cepheye gönderilmesi, sinemacı Sigmund Weinberg ile fotoğrafçı İbrahim Ferid Bey'in Avrupa'daki cepheleri kaydetmeleri için vazifelendirilmeleri, yine Necati Bey'in okullarda gösterilecek tarih ve coğrafya derslerinde kullanılması amacıyla Anadolu'da çekimler yapması için görevlendirilmesi bu konuda verilebilecek birkaç örnektir.

Tarihsel süreçte edebî eserler, tarihî olaylar ve sözlü geleneğe ait verimlerden bir döneme kadar yararlanan sinema sektörü, gerek kendi içinde gelişen, gerekse diğer sanat dallarında filizlenen akımların etkisiyle farklı konulara da yönelir. Bilhassa toplumcu gerçekçi ideolojinin tesiriyle hayatın içinden konuların filmlerde ele alınmaya başlaması, sinemayı daha fonksiyonel bir tür hâline dönüştürür. Yazınsal ve sözel kültürü barındırması sebebiyle zaten bir kültür taşıyıcısı ve aktarıcısı konumunda olan sinema,

gerçekçi filmlerle birlikte özellikle maddi kültürün de taşıyıcısı ve aktarıcısı işlevine sahip olur. Konusu ne olursa olsun belge türündeki filmler dışında kalan kurmaca yapımlar da gerçekçi ögeler barındırdıklarından birer belge niteliğindedirler. İnsanı görüntü, ses ve metinle birlikte üç boyutlu bir şekilde anlatması sinemaya ayrı bir değer katar. Üstelik kısa zamanda büyük kitlelere ulaşabilme yetisi de cabasıdır. Sinemayı diğer gösteri sanatlarından ayıran özellik ise gerçek mekânların ve insanların da ekrana yansıtılıyor olmasıdır. Kurgusal mekânların yanı sıra gerçek mekânların sinemadaki kullanımı azımsanamayacak ölçülerdedir. Zaten her film kendi iç dinamiklerine göre değerlendirileceğinden kültürel incelemelere farklı düzeylerde katkıda bulunacaktır. Sahnelerinin büyük bir bölümü gerçek mekânlarda çekilen bir filmle stüdyoda çekilen bir filmin dikkate alınacak ögeleri birbirinden farklıdır. Nasıl ki romanlar, modern hikâyeler, geleneksel anlatılar içerdikleri kültürel malzemeler açısından inceleniyorlarsa, filmler de aynı şekilde ele alınmaya muhtaçtırlar. Ancak filmin salt metinden farkı üç boyutlu yapıya sahip olmasıdır. Dolayısıyla filmlerin kültürel incelemelerinde görüntü, ses ve metin ayrı dikkatlerle ele alınmalıdır. Bu çalışmanın hareket noktası da bu düşüncedir. Kültürü inceleyen bilim dallarından biri olan folklor/halkbilimi bağlamında, etkin bir kültür taşıyıcısı olan sinemanın halkbilimci tarafından nasıl ele alınması gerektiğine dair düşünce ve öneriler içeren bu çalışma, giriş, iki bölüm, sonuç, kaynakça ve dizinden oluşmaktadır. Çalışmanın başlığında halkbilimi yerine folklor teriminin tercih edilmesinin nedeni, bu terimin halkbilimciler dışında kalan diğer kesimler tarafından daha çok biliniyor olmasıdır. Böylece çalışmanın başka alanlardaki araştırmacıların veya konunun meraklılarının dikkatini çekeceği düşünülmüştür. Diğer taraftan çalışmada hem folklor hem de halkbilimi terimleri kullanılarak her iki terimin de alanda kullanıldığına vurgu yapılmıştır.

Giriş'te sinemanın dünyada ve Türkiye'deki serüveni üzerinde durulmuştur. Sinemadan önceki görüntünün bir düzleme yansıtılması suretiyle yapılan gösterilerden sinematografın icadına kadar geçen süreç, belli başlı gelişmelere dair verilen örneklerle izah edilmiş, ilk film denemelerinden kurgusal filmlere kadar kat edilen mesafe dikkatlere sunulmuştur. Sinemanın Osmanlı top-

raklarına girişi ve bu tarihten itibaren meydana gelen gelişmeler yine örnekler eşliğinde kronolojik bir şekilde gözler önüne serilerek Türkiye'deki ilk kurgu yapımlardan bahsedilmiştir. Folklorla ilgili bir çalışmada sinema tarihiyle ilgili bu tür ayrıntılara girilerek okurun bir kültürel aktarıcı olan sinemanın geçirdiği süreçleri gözlemleyebilmesi hedeflenmiştir. Nitekim bu çalışma disiplinlerarası bir niteliğe sahip olduğu için sinema konusuyla ilgili ilk defa okuma yapacak okur da düşünülerek dünyada ve Türkiye'de sinemanın gelişimine yer verilmiştir.

Folklor ve Sinema başlıklı birinci bölümde; öncelikle folklorun ne olduğu ve inceleme alanları hakkında bilgi verilmiş, bu bilgiler ışığında folklorun sinemayla ilişkisi irdelenmiştir. *Folklor Merkezli Sinema Yaklaşımı* başlığına sahip ikinci bölümde; folklorun odağa alındığı sinema incelemelerinde sinemanın hangi unsurlarının dikkate alınması gerektiği belirtilmiş, incelenecek sinema unsurunun belirlenmesinden sonra bu unsura hangi ölçütlerle yaklaşılabileceği ve folklor kadrolarının bu sürece nasıl dâhil edileceği açıklanmıştır. Konunun daha iyi anlaşılabilmesi için bu üç ölçüt tablo hâlinde gösterilmiştir. Bölümün birinci alt başlığında *görüntü merkezli yaklaşım* konusu ele alınmış, seçilen örnek filmler eşliğinde çözümlemeler yapılmıştır. Bu bölümde bilhassa eski filmler seçilerek, üzerinden zaman geçmiş filmlerin birer belge niteliğine sahip oldukları savı ispat edilmeye çalışılmıştır. Yaklaşım gereği filmlerden alınan görüntüler eşliğinde açıklamalar yapılarak sinemanın asıl dinamiği olan gösterimin önemine dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Seçilen filmler, herkesin ulaşabileceği bir video platformu olan *Youtube*'den alınmıştır. Böylece okuyucunun inceleme sırasında istediği filme kolaylıkla erişebilmesine olanak tanınmıştır. Söz buradan açılmışken Türk film şirketlerinin kendi yapımlarını restore ederek veya olduğu gibi Youtube'de paylaşmalarının önemli bir kültür hizmeti olduğunu da belirtmek gerekir. Çalışmada bahsi geçen filmlerin künyeleriyle ilgili bilgiler, filmlerin başlangıç jeneriklerinden elde edilmiş, ayrıca konuyla ilgili olarak internetteki *Türk Sineması Araştırmaları* ve Internet Movie Database (IMDb) sitelerinden, Agâh Özgüç'ün *Türk Filmleri Sözlüğü* ile Türker İnanoğlu'nun *5555 Afişle Türk Sineması* kitaplarından yararlanılmıştır. Bölümün *ses merkezli yaklaşım* adlı ikinci alt başlığında ağırlıklı olarak film-

lerdeki geleneksel müziğin izi sürülmüş, bunun yanında sesle ilgili diğer kültürel unsurlara değinilmiştir. Çalışmada sözü geçen müzikler ve türkülerle ilgili bilgiler ise internetteki *Repertuar Türküleri Külliyatı* ve *Discogs* sitelerinden, *TRT Türk Halk Müziği Repertuar Kitabı'*ndan ve konuyla ilgili kaynakçada gösterilen kitaplardan alınmıştır. Bölümün üçüncü ve son alt başlığında ise halk anlatılarından hareketle çekilen filmler üzerinde durulmuş, bu hususta *uyarlama* ve *esinlenme* yoluyla çekilen filmler, Türk sinemasından yapılan seçkiler eşliğinde incelenmiştir.

Kitapta internet sitelerine yapılan referanslar, linklerin metin içinde çirkin bir görüntü oluşturacağı kaygısıyla, kullanım sıralarına göre *URL* nitelemesinin yanına getirilen sıra numaralarıyla gösterilmiş, bunların linkleri İnternet Kaynakçası alt başlığında *Kaynakça* bölümünde verilmiştir. Ayrıca çalışmada belli başlı yönleriyle üzerlerinde durulan filmlerin künyeleri de yine *Kaynakça* bölümünde yer alan *Film Künyeleri* alt başlığında dikkatlere sunulmuştur. Görüntü alınan filmlerin linkleri ise *Film Kaynakçası*'ndan sonra *Görüntü Alınan Filmlerin URL'leri* alt başlığı altında sıralanmıştır. Diğer taraftan çalışmada yalnızca adı geçen herhangi bir şekilde ele alınmayan filmlerin künyelerine yer verilmemiştir. Çalışmanın *Dizin* bölümünde ise film, kişi, tip ve eser adları gösterilmiştir.

Bu çalışma sırasında, sürekli görüş ve önerilerine başvurduğum hocalarım Prof. Dr. Dilaver DÜZGÜN ve Prof. Dr. Gülhan ATNUR'a; çalışmanın tashihinde emeği geçen ve devamlı fikir teatisinde bulunduğum dostlarım Doç. Dr. Ahmet TOPAL, Doç. Dr. Servet TİKEN ve Dr. Öğretim Üyesi Gürol PEHLİVAN'a; çalışmanın kitap hâline dönüşerek okuyucusuyla buluşmasını sağlayan başta Göktürk Ömer ÇAKIR Bey olmak üzere, Ötüken Neşriyat çalışanlarına şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca çalışma sürecinde bir hayli ihmal ettiğim eşim Fatmagül'e; çocuklarım Konuralp, Güvenalp, Zeynep ve Elif'e; babam Yaşar GÜVENÇ ve annem Havva GÜVENÇ'e ne kadar teşekkür etsem azdır. Son olarak, lisans ve lisansüstü eğitimim boyunca engin bilgisi ve ileri görüşlülüğüyle her daim yolumu aydınlatan değerli hocam Prof. Dr. Bilge SEYİDOĞLU'nu rahmetle ve özlemle anıyorum.

Ahmet Özgür GÜVENÇ Erzurum/2020

Giriş

Sinema, bir kültür aktarıcısı olmasının yanında, kültüre dair farkındalık oluşturan ve kültürü gündemde tutan bir sanat dalıdır. Görselin yazının önüne geçtiği bugünün dünyasında kültürün kuşaklara aktarımında, çok sesli bir yapıya ve geniş kitlelere kısa bir sürede ulaşabilme yetisine sahip olan sinemadan farklı alanlarda etkin bir şekilde yararlanılabileceğinin çok çabuk farkına varılır. Bu nedenle icat edilmesinin üzerinden fazla bir zaman geçmeden endüstrileşen sinema, kapitalist sistemin işlevsel bir parçası hâline gelir. Beslendiği kaynaklar arasında sözlü ve yazılı kültür de olduğu için aynı zamanda kültür endüstrisinin de bir kolu olan sinema, bu kültürel üretim çarkının en güçlü dişlileri arasında kendine yer edinir. Çünkü dinamik ve çok sesli yapısı gereği, bünyesinde kültürün, sanatın ve ideolojinin bütün kadrolarını barındırmaktadır.

Sinema (cinéma), Yunanca hareket anlamına gelen *kinema* ve yazmak anlamına gelen *graphein* kelimelerinin bir araya getirilerek *hareketi yazan-hareketi kaydeden-hareketi saptayan* manalarında kullanılmak üzere türetilen *kinematograf* teriminin Fransızcadaki telaffuzu olan sinematografın (cinématographe) kısaltılmış şeklidir (Özön 1984: 7). Kelimenin ele alınan konuyla ilgili anlamları "Güzel sanatların dalı olarak yansıtılmaya uygun olan filmleri gerçekleştirme ve yaratma sanatı, beyaz perde, yedinci sanat", "Film yapma ve gösterme sanatı" (TDK Türkçe Sözlük 2005: 1772; Doğan 2008: 1469) şeklindedir.

Işığın yansıması yüzyıllar boyunca gerek göz boyama, gerek büyücülük, gerekse sanatsal amaçlar için kullanılmıştır. Söz gelimi resim, şekil, figür veya silüetin hareketli şekilde ışık aracılığıyla bir düzleme yansıtılarak sanatsal formda seyirciye sunulmasının en eski örneği hiç şüphesiz binlerce yüzyıllık geçmişe sahip gölge oyunudur. Optik bir durum olan ve olağanüstü durum arz etmeyen bir doğa olayı, hem Antik Dönem filozoflarının dikkatini çekmiş hem de fotoğraf makinesi ve kameranın icadına ilham kaynağı olmuştur. Karanlık ortama sızan ışığın dışardaki görüntüyü baş aşağı içeri yansıtması olayına Latince kubbeli hazne anlamına gelen *camera* ve karanlık oda manasındaki *obscura*

kelimelerinin birleşimiyle meydana gelen *kamera obskura* (camera obscura) adı verilmiştir. Milattan önce 400'lerde yaşamış Çinli filozof Mozi, bu ışık hadisesini açıklayan ilk kişi olarak bilinir. Onun görüşlerini Yunan filozof Aristo, bir üst seviyeye çıkararak yansıma olayının ilkelerini anlatır. Milattan sonra 400'lerde mimar Anthemios kamera obskurayı mimari projelerinde kullanır. Arap fizikçi ve matematikçi Alhazen kamera obskura üzerine deneyler yapar ve gözün görme biçimiyle söz konusu yansıma olayı arasında bağlantı kurar. 15. yüzyıla gelindiğinde bilim ve sanat çevreleri çalışmalarında bu yansıma tekniğinden yararlanmaya başlarlar. Leonardo da Vinci, kamera obskuranın detaylarını *Codex Atlanticus*'ta açıklar. Dikdörtgen kutulara tasarlanan portatif kamera obskuralar üretilir ve 18. yüzyılda birçok sanatçı eserini kusursuzlaştırmak için bu araçlara başvurur. Nihayet 1822'de Fransız mucit Joseph Nicéphore Niépce, kamera obskura tekniğini kullanarak tarihteki ilk fotoğrafı kurşun-kalay alaşımı özel bir plakaya düşürmeyi başarır (Marien 2015: 8-12; URL1).

Kamera obskura düşüncesi etrafında gelişen görüşler fotoğraf ve fotoğraf makinesinin icadına zemin hazırlarken 17. yüzyılda Avrupa'da başını Christiaan Huygens, Thomas Walgensten ve Athanasius Kircher'in çektiği bilim insanları, projektörün atası veya prototipi sayılabilecek *büyülü fener* (laterna magica) adı verilen aletin gelişimine katkıda bulundular (Parkinson 2015: 8). Büyülü fener, ışık yardımıyla saydam bir cisim üzerine işlenmiş resmi boşluğa yansıtan mekanizmanın adıdır. Bu cihazın bilinen ilk örneklerinden birinin çizimine 1420 yılında yayımlanan fizikçi Giovanni de Fontana'nın *Bellicorum Instrumentorum Liber* başlıklı elyazması eserinde rastlanır. Çizim, koni başlıklı cam silindirin yüzeyindeki şeytan illüstrasyonunun silindirin içindeki fener aracılığıyla dışarı yansıması üzerinedir. Mekanizmanın ayrıntısına yer verilmeyen çizim, daha çok mucidin böyle bir şeyi tasarlamayı düşündüğünü gösterir niteliktedir (Dupré 2006: 20-21). Alışılageldiğin dışında farklı bakışlarla optik fenomenleri inceleyen Huygens, ışığın yansıma ve kırılma kurallarını kendi adıyla anılan bir prensiple (Huygen's Principle) açıklar. Teoriye göre yayılan ışık dalgalarının her biri yeni ışık dalgaları üretir ve bunlar güçlerinin oranına bağlı olarak genişlerler (URL 2).

Huygens, tasarladığı fenerde cam üzerine çizilmiş resimler yerine aynaya işlenmiş resimler kullanır ve güneş ışığını görüntü yüzeyinden yansıtmak yerine, suni ışık kaynağını doğrudan camın içinden geçiren bir mekanizma geliştirir. Büyülü feneri ticari bir meta olarak kullanmayı akıl eden Thomas Walgensten ise yaptığı feneri Lyon, Roma ve Kopenhag'da sergiler. İlk basit formunu muhtemelen Huygens'in icat ettiği büyülü fener, Barok kültürün vazgeçilmez bir parçası olur. Sihirli feneri açıklayan ilk yayınların Cizvitler tarafından yapılması tesadüfi değildir. Çok yönlü bilimsel kimliğinin yanı sıra bir Cizvit papazı olan Athanasius Kircher, büyülü feneri daha çok Katolik propaganda amacıyla kullanır. Kircher'in çalışmaları Katolik bir mesajı güçlendirmek için yanılsama figürünü kullanan Barok retoriğin bir parçasıdır (Vermeir 2005: 140). Büyülü fenerin icadı, Cizvit rahiplerin konuşarak ilettikleri mesajın ötesine geçmelerini, seçtikleri herhangi bir yerde vaazlarını gerçekleştirmelerini, çeşitli argümanlarını makul kılmalarını ve dinleyicilerini kutsal olaylara karşı neredeyse görgü tanıklarına dönüştürmelerini mümkün kılar (Bering- Niehoff 2015: 253). Aldatıcı görüntü anlamına gelen ve *fantazmagori* (phantasmagoria) adı verilen, günümüzdeki korku filmlerinin atası sayılabilecek 18. yüzyılın sonları, 19. yüzyılın başlarında sergilenen çocuklar ve yetişkinlere yönelik gösterilerde hayaletler, ruhlar, ölü akrabalar, kişilikler ya da politikacıların görüntülerini içeren korkutucu görseller yer alır (URL 3). Kara büyü yapma veya ruh çağırma adı altında düzenlenen gösterilerde önceden tasarlanan korkutucu görseller sırası geldiğinde duvara yansıtılarak gösterinin inandırıcı olması sağlanır. Belçikalı araştırmacı Etienne-Gaspard Robertson'un hazırladığı gösteriler bu tür sunumlara farklı boyutlar kazandırır. Büyülü feneri lastik tekerlekli taşıyıcılar üzerine yerleştiren Robertson, böylece görüntülere perspektif kazandırır. Fenerin ileri geri hareketiyle uzaklaşıp yakınlaşan görseller, zihinlerde resimlerin hareket ettiği yönünde algı oluşturur. Robertson, ayrıca gösteriler sırasında yansıttığı görselleri temaya uygun seslerle destekler. Diğer taraftan Robertson, sahneye koyduğu bu büyülü atmosferin alt yapısını bilimsel mekanizmalarla sağladığını belirterek diğer göstericiler gibi büyücü olduğuna yönelik izlenimlerin oluşma-

sına imkân vermez (Teksoy 2005: 18). Önceleri dinî propaganda amacıyla satirik sahneler, dinî motifler, teatral trajediler ve demonik/şeytansı varlıkların görüntülerinin yansıtıldığı büyülü fenerler devam eden süreçte bir eğlence aracına dönüşürler. 19. yüzyılın sonlarına gelindiğinde gösteriler renkli görüntüler yansıtan fenerlerle yapılmaya başlar. Dinî propaganda amacıyla tasarlanan fenerler zamanla sanatsal sunumların vazgeçilmez vasıtalarına dönüşerek eğitmek ve eğlendirmek işlevleri yüklenirler. Yansıtma teknikleri geliştikçe slaytların da içeriği değişmeye başlar. Hatta kurgunun görüntüyle aktarılması konusunda önemli adımlar atılarak çeşitli öykülerin kısa formları slaytlarla seyirciye sunulur (Parkinson 2015: 8).

İngiliz John Ayrton Paris'in 1825 yılında *Tomatrop* (Thaumatrope) adlı oyuncağı icadı ile resme hareket ediyor izleniminin kazandırılması yolunda yapılan araştırmalara yeni bir kapı aralanır. Çok basit bir düzeneğe sahip olmasına rağmen tomatrop, belirli bir hareketin o hareketin ardışık kesitlerini içeren resimleri vasıtasıyla gösterilebileceği fikrinin gelişmesine yardımcı olur. Daire biçimindeki kartonun iki yüzüne bir hareketin ardışık resimlerinin yerleştirilmesi ve kartonun kendi ekseni etrafında döndürülmesiyle söz konusu ardışık resimlerin birbirlerini tamamlayarak hareket döngüsüne girmeleri tomatropun temel ilkesidir. Örneğin, dairenin bir yüzünde kafesin içinde kanat çırpan bir kuş, diğer yüzünde ise kafesin dışında kanat çırpan bir kuş resmi yerleştirilir. Daire kendi ekseninde döndürüldüğünde kafesin içinden çıkarak havalanan bir kuş görüntüsü oluşur. Ancak basit tekniğe sahip bu düzenek, hareketin bir anlık kısmını pek de seri olmayan bir şekilde verdiği için bir oyuncak olarak kalır. Devam eden süreçte *fenakistiskop* (Phenakistoscope)'un Aralık 1832'deki icadıyla resmin basit bir düzenek vasıtasıyla izleyicide hareket hissi uyandırabilecek şekilde aktarılabileceği kanıtlanır. Yunanca göz aldatmacası/yanılgısı/hilesi anlamına gelen ve fenakistiskop birleşik kelimesiyle adlandırılan bu optik alet, aynı zamanda çizgi film teknolojisine ilham kaynağı olur. Sinema tarihi, genellikle, hareketli resimlerin yanılsamasını yaratan ilk sinema öncesi araç olarak fenakistiskopu kabul eder. Fenakistoskop, Belçikalı Joseph Plateau (Brüksel) ve Avusturyalı Simon Stampfer (Viya-

nızca çekim ve gösterim malzemesi üretmekle kalmaz, ham film de üretir ve bu filmlerin banyo edilmesi için atölyeler kurar. Birçok yerde kurduğu stüdyolarda ürettiği filmlerin dağıtımını kendi gerçekleştirir (Betton 1990: 7). Genellikle yönetmen Ferdinand Zecca ile çalışan Pathe, ona alışılagelenden daha uzun metrajlı filmler yaptırır. Bilhassa *Bir Kumarbazın Yaşamı* ve *Bir Cinayet Öyküsü* adlı filmler o kadar başarılı olurlar ki hemen taklitleri türer. Böylece dramatik tür, sinemada kendine yer edinir (Onaran 1994a: 21). Sinemanın bir dönemini tek elinde tutan Pathe, yapımcısı olduğu filmlerde konu açısından geniş bir yelpaze oluşturarak, hem sinemada her konunun işlenebileceğini gösterir hem de gerek çağdaşı gerekse kendinden sonraki sinemacılara örnek olur. Onaran'ın Lino Lionello Ghirardini'den aktarımıyla Pathe'nin sineması yeniden düzenlenmiş güncel olayları, tarihî vakaları, gerçekçi hikâyeleri, halk anlatılarını, gösterileri, erotik mevzuları, roman türünden hareketle oluşturulan konuları, güldürüleri, edebî uyarlamaları ve trajik temleri veya sosyete dramlarını konu edinir (Onaran 1994a: 26-27). Sinemayla hikâye aktarımının seyircinin ilgisini çektiğini fark eden sinemacılar, film senaryolarında seyircinin aşina olduğu konuları tercih ederler. Örneğin Amerikan sinemasının öncü yönetmenlerinden Edwin S. Porter'ın *Noel'den Önceki Gece* filmi klasik Noel efsaneleriyle ötüşen bir kurguya sahiptir. Yine Porter'ın *Büyük Tren Soygunu*[6], *Küçük Tren Soygunu*, *Jack ve Fasulye Ağacı*, *Monte Kristo Kontu* filmleri de tarihe, kültüre ve edebiyata dayalı yapımlar arasındadır. Ayrıca 1900'lerin popüler çizgi bantlarından Frederick Burr Opper'in *Happy Holigan*'ı da sinemaya uyarlanır (Pearson 2008a: 39-40). *Birinci Dünya Savaşı* öncesinde Fransa'da tiyatro eserlerinin filme alınması modası baş gösterir. Edebiyat

[6] Amerikan kültürünün dünyaya yayılmasında önemli bir role sahip Western türünün habercisi filmlerden biridir. Ancak konunun şaşırtıcı yanı, bu türün ilk örneği olarak düşünülen yapımın İngiltere'de 1902'de ortaya konmuş olmasıdır. İngiliz yönetmen Frank Mottershaw, *Bir Posta Arabası Soygunu* adlı filmiyle Western türünün babası olarak anılmıştır (Onaran 1994a: 29). İşin daha da ilginç yanı Amerikan kültürünün taşıyıcı unsurlarından olan Western'in önemli figürü kovboy tipinin diğer ülkelerde, özellikle İtalya'da, büyük ilgi görmesidir. Gerek çizgi roman gerek sinema tarihinde popülerleşmiş birçok Western yapım İtalyanlara aittir.

çevrelerinin ve aristokratların sinemaya ilgi duymalarına yönelik bu girişim sayesinde edebiyat eserleri ve Fransız tiyatronsun neredeyse tümü filme çekilir (Betton 1990: 8). Fransız sinemasında, yazarların, tiyatro adamlarının ve oyuncuların ağırlıklı olduğu bu dönem *Film d'Art* olarak adlandırılmıştır. Gerek basınla gerekse tiyatro çevreleriyle iyi ilişkileri olan Lafitte kardeşler, bir yapımevi kurarak dönemin ünlü yazarlarına sinema senaryoları ısmarlarlar. Dünyanın en eski ulusal tiyatrosu olan Fransız devlet tiyatrosunun (Comédie-Française) veya oyuncularıyla filmlerde rol almaları üzerine sözleşmeler imzalarlar. Filmlerin çekimleri, Paris dolaylarındaki Neuilly'deki bir stüdyoda yapılır. Yapımı tamamlanan filmler tıpkı tiyatroda olduğu gibi düzenlenen galalarla tanıtılır (Teksoy 2005: 40). İki eski fotoğrafçı olan James Williamson ve George Albert Smith, 1898'de İngiltere Brighton'da iki önemli yapım şirketi kurarlar. Bir diğer İngiliz sinema öncüsü William Paul, film çekim sahasına kazandırdığı tekniklerle, özellikle film hileleriyle, adından söz ettirir. Bu yapım şirketlerinin ve sinema adamlarının öncü çalışmaları, *Brighton Okulu*'nu ortaya çıkarır (Onaran 1994a: 28-29). Léon Gaumont ise dünyanın ilk büyük film stüdyosunu ve sinemasını kurarak sinemanın ticari kapasitesini değerlendirenlerden olur (Teksoy 2005: 45). Film yapma işini stüdyonun dışına da çıkaran *Brighton Okulu* temsilcileri, sinema alıcılarını fotoğraf makinesi gibi kullanarak olaya ya da nesneye farklı bakış açılarıyla yaklaşırlar. Böylece aynı olayın değişik açılardan izlenmesinin önü açılır (Özön 1984: 154). Amerikan sinemasının öncü isimlerinden Edwin S. Porter, Edison'un yanında başladığı sinema kariyerine Edison'dan ayrıldıktan sonra da devam eder ve bu süreçte çektiği filmlerden edindiği tecrübeler sayesinde, sinema tekniğinin kurgusal bağlamda geliştirilebileceğinin farkına varır. Bu husta *Brighton Okulu*'nda öğrendiklerini kendi ülkesinde uygular. Porter, önceleri, Amerikan yaşamına ait mizanseni sonradan yapılmış belgeler, gülünç mevzular, vodvil havasında yapımlar, manzara içerikli görüntüler ve yöresel konuları içeren filmler yapar. Bu filmlerde edindiği deneyimler onun *Bir Amerikan İtfaiye Erinin Yaşamı*, *Tom Amcanın Kulübesi*, *Büyük Tren Soygunu* gibi ünlü ve sinema tarihine geçen filmler çekmesine vesile olur (Onaran

1994a: 35-36). Devam eden süreçte İrlanda asıllı Amerikan yönetmen David Wark Griffith, *Brighton Okulu*'nun ve Porter'in sinemaya kazandırdığı teknikleri daha da geliştirir. Sinemayı sanatsal bir yapıya kavuşturan Griffith, sinemanın bir anlatım aracı olduğunu geliştirdiği anlatım teknikleriyle kanıtlayarak, sinemanın kendine özgü bir dili olması gerektiği savını ortaya koyar (Özön 1984: 156-157). 1915'te piyasaya sürülen *Bir Ulusun Doğuşu*[7] adlı filmi o zamana kadar yapılmış en uzun metrajlı yapım olarak tarihe geçer. Bu filmi takip eden *Hoşgörüsüzlük* (1916), bir filmde dört farklı öykü işlenmesi ve yüzlerce figüranın rol alması bakımından önemlidir (Pearson 2008b: 50).

20. yüzyılın ilk yıllarında sinema, dünyanın hemen her yerde gelişir. Özellikle Danimarka, İsveç ve İtalya, sinemanın gelişim gösterdiği ülkelerin başında gelir (Betton 1990: 9). 20. yüzyılın ilk on yılının sonlarına gelindiğinde bu yeni iletişim aracı, artık her köşe başını doldurmuş salonlarda seyirciyle buluşur. 1914'te patlak veren *Birinci* Dünya Savaşı, Avrupa sinemasını durma noktasına getirirken ABD sinemasının dünya piyasasına hâkim olmasına neden olur. 20. yüzyılın ikinci çeyreğinde Avrupa, Amerika'nın sinemayı denetim altında tutmasının, sürekli ABD halkının yaşam ve çalışma tarzının propagandasını yapmasının olumsuz etkileriyle karşılaşır. Bu hoşnutsuzluk, yalnızca Avrupa ülkeleri için değil, Asya, Afrika ve Okyanusya ülkelerinde de vardır. Bütün ülkeler yavaş yavaş Amerikan filmleri aracılığıyla Amerikanlaşma tehlikesiyle yüz yüze gelir. İngiltere, Fransa ve Almanya bunun önüne geçebilmek için Amerikan filmlerine kota uygulamaya başlar. Söz konusu ülkelerde halk, ithal edilmiş filmlerden ziyade yerli yapımları izlemeye zorlanır. Zaten fazla Amerikan filmi girmeyen bu ülkelerde halk, zorunlu olarak yerli yapımlara gitmeye başlar (Rotha 2000: 39-41). Sinema, bilhassa sese ve renge kavuştuktan sonra daha da güçlü bir anlatım aracı hâline gelir. Hollywood'un geliştirdiği yıldızlık sistemi[8] tek ba-

[7] Amerikan iç savaşının sonucu olarak yükselen Ku Klux Klan (24 Aralık 1865 ABD'de Tennessee'de kurulan siyahi karşıtı aşırı faşist bir gizli örgüt)'ı konu edinir.

[8] Avrupa'da Franceska Bertini'nin ortaya attığı bu akım, kısa zamanda Amerika'da kabul görür. Bu bağlamda ilk yıldızın Mary Pickford olduğu söylenir ya da kabul edilir (Lo Duca 1947: 30).

şına ayakta kalmayı amaçlayan genç kızların, kitleleri arkalarından sürüklemek isteyen genç erkeklerin hayallerini süslemeye başlar. Dünya genelinde seyredilen Amerikan filmleri o kadar ilgiyle karşılanır ki seyirciler filmi seyretmekle yetinmez, filmin arka planında olup bitenleri de öğrenmek isterler. Böylece magazin sektörü de bu süreçte çarkın dişlileri arasında kendine yer edinir. Yıldızların hayat hikâyeleri, günlük yaşamları, sansasyonları, rol aldıkları filmlerin önüne geçer. Her şey bir yana, yapımcıların tek hedefi filmlere yatırdıkları parayı misliyle geri almaktır. Bunun için halkın beklentileri iyi gözlemlenir. Hatta yıldızlar sinemaseverler tarafından seçilir. Düzenlenen star yarışlarında birinci olanlar, bir dizi film ve reklam çekimine sokularak birer şöhret hâline getirilirler.[9] Avrupa'dan aldığı yetenek göçleriyle iyice kuvvetlenen ABD sineması, kendini dünyanın tek sinema endüstrisi olarak gördüğü için diğer ülkelerin sinemasına burun kıvırarak bakar. ABD sineması için başarılı bir filmde bulunması gereken unsurlar bellidir: Güçlü bir konu, cinsellik, gösterişli-hızlı-hareketli en gelişmiş tekniklerle yapılmış aksiyon sahneleri ve yıldızlardan oluşan oyuncu kadrosu. ABD'de sinemanın etkin bir propaganda aracı olarak kullanılmaya başlaması 1960'lara denk gelir. Bu dönem ve sonrasında ABD'deki film ve medya kültürü birbiriyle rekabet eden toplumsal grupların savaş alanı hâline gelir, ülkedeki bütün ideolojik yaklaşımlar sinemayla halka aktarılır (Rotha 2000: 85-102).

Türkiye'de Sinemanın Gelişimine Kısa Bir Bakış

Lumière kardeşlerin 28 Aralık 1895 tarihinde kamuoyuna tanıttıkları sinematografın Osmanlı topraklarına girmesi gecikmez. Mösyö Jamin adlı bir Fransız vatandaşının sefaret aracılığıyla gönderdiği bir yazıyla Osmanlı yönetimi bu yeni icattan haberdar olur. Yazı, sinematografi için gerekli bir lambanın gümrükten geçirilmesi için izin verilmesi talebine dairdir. Sadrazam Halil Rifat Paşa, II. Abdülhamit'in elektrikli ve manivelalı aletlere karşı hassasiyetini bildiği için öncelikle sinematografın ne

[9] Türkiye'de de *Ses Dergisi*'nin düzenlediği yarışmalar bu konuda örnek gösterilebilir.

işe yaradığı hususunda bir araştırma yaptırır.[10] 20 Eylül 1896 tarihli bir rapor, söz konusu aletin ilmî yönden faydalı olduğunu bildirir. Sinematograf böylece Osmanlı topraklarına girmiş olur (Özuyar 2008: 11). Daha önce de değinildiği üzere, 1896 yılında İstanbul'a giden Lumière kardeşlerin alıcı operatörlerinden Alexandre Promio, Osmanlı topraklarında ilk film çeken kişi olur. Promio, İstanbul, İzmir, Yafa ve Kudüs'te farklı temalarda çekimler yapar. Onun ardından Lumière operatörlerinden Felix Mesguich, Francis Doublier ve Charles Moisson, Rusya'ya gidip gelirken, Türk topraklarına uğrayarak çeşitli kısa filmler çekerler (Özön 2013: 32-33). II. Abdülhamit'in kızı Ayşe Osmanoğlu'nun anılarında aktardıklarına göre *Yıldız Sarayı*'ndaki ilk film gösterisi Fransız hokkabaz Bertrand tarafından gerçekleştirilir (Özgüç 1990: 7). Diğer yandan Giovanni Scognamillo'nun Rakım Çalapala'dan aktardığına göre Osmanlı'yı sinemayla tanıştıran ilk kişi didon sakallı bir Fransız ressamdır (Scognamillo 2010: 15).

Sinemanın ilk yıllarında kineteskop ya da sinematograf Türk halkı arasında *canlı fotoğraf* olarak adlandırılır (Alus 2001: 56). Fransız film şirketi Pathe'nin İstanbul temsilcisi Romanya uyruklu Sigmund Weinberg'in çabalarıyla başta Beyoğlu olmak üzere, İstanbul'un çeşitli muhitlerinde halka film gösterileri yapılır (Onaran 1994b: 11). Victor Constinsouza adlı bir Fransız vatandaşı ise II. Abdülhamit'e sunduğu sinematograftan dolayı sultan tarafından *Sanayi-i Nefise* (Güzel Sanatlar Madalyası) ve iki yüz şilin ile ödüllendirilir Ayrıca *Yıldız Sarayı*'ndaki sinema ma-

[10] II. Abdülhamit'in bu şüphelerinde haklı olduğu, devam eden süreçte somut bir şekilde görülür. Örneğin 1903'te Bulgar Prensliği, Makedonya Meselesi'nde Avrupa'nın desteğini almak amacıyla *Osmanlı Mezalimi* adlı bir film yaptırır (Beyoğlu 2018: 21-22). 1904'te Beyoğlu'nda Halep Çarşısı'nda sinematograf ile gösterilen filmler arsında Napolyon'un Mısır'daki savaşlarına dair resimlerin de yer aldığının tespiti üzerine gösterimi yapılacak filmlerin *Matbuat-ı Dâhiliye İdaresi*'ne onaylatılması kararlaştırılır. Ayrıca 1907'de Selanik'teki *Olimpia Salonu* adlı kahvehanede sinematograf ile anarşistliğe ve cinayete yönelik filmler izletilmesine kayıtsız kalan vilayet zabıtalarının şiddetle uyarılması istenmiş ve gösterimi yapılacak filmlerin gümrükten geçerken kontrol edilmesi hususunda *Rüsumat Nezareti*'ne tebligatta bulunulmuştur. Beyoğlu'ndaki *Odeon Tiyatrosu*'nda sinematograf ile ahlaka aykırı filmler izletildiği şikâyeti üzerine bu tür filmlerin sinemalarda seyrettirilmemesi için denetimler sıklaştırılmıştır (Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı'da Gösteri Sanatları 2015: 355, 359, 377)

kinesine alınan parçalar için *Hazine-i Hass*'dan 1485 Frank ödenir (Beyoğlu 2018: 20). Bununla birlikte sultanın sinemaya şüpheli yaklaşımı nedeniyle 29 Mart 1903'te 26 maddelik "Memâlik-i şâhânede sinematograf temaşa ettirilmesinin şerâit-i imtiyâziyyesi" başlıklı bir sinema nizamnamesi yayımlanır. Nizamnamede Osmanlı sınırları içinde kimlerin sinemayla ilgili faaliyetlerde bulunabileceği ayrıntılı bir şekilde belirtilir (Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı'da Gösteri Sanatları 2015: 351-353). O yıllarda gerçekleşen gösterilerde yalnızca Pathe ve Lumière fabrikalarından çıkmış aletler kullanılmaz. Amerikan ve İngiliz yapımı sinematograflarla da çeşitli gösterimler yapılır (Scognamillo 2010: 16-17). Beyoğlu'ndan İstanbul'a giren sinema kısa zamanda yayılır. Öyle ki Komik Büyük Şevki, Kel Hasan, Küçük İsmail gibi dönemin ünlü ortaoyunu sanatçıları tiyatrolarında yeni kantoların akabinde sinema gösterilerine yer verirler (Alus 2001: 58). Weinberg, *Sponeck Birahanesi* ile *Concordia*'da düzenlediği halk gösterimlerini daha sonra *Fevziye Kıraathanesi*'ndeki sunumlarla Anadolu yakasına taşır. 1898'de Cambon'un Beyoğlu'ndaki tiyatrosunda, 1900'de yine Beyoğlu'ndaki *Odeon Tiyatrosu*'nda sinema gösterimleri yapılır. 1902'de Mersin'de *Manolin Gazinosu*'nda Dimitri adlı Yunan vatandaşı, bazı Avrupa hükümdarlarının resimlerini içeren görüntülerin yer aldığı filmler gösterir. Bu görüntülerde Sultan Abdülaziz'in de resimleri olduğundan *Dâhiliye Nezareti*, Dimitri adlı vatandaşın uyarılmasını ister. Weinberg, 1908'de ilk yerleşik sinema olan Pathe'yi Tepebaşı'nda açar. 1910'da Fuat Uzkınay ile Şakir Seden bir okulda (İstanbul Sultanîsi) yapılan ilk sinema gösterimini gerçekleştirirler.[11] Aynı

[11] Osmanlı yönetimi eğitimde sinemanın kullanılmasına ayrı bir önem vermiştir. Örneğin fotoğrafçı Necati Bey'in *Müdafaa-i Milliye Cemiyeti* tarafından Çanakkale Savaşı'nı çekmek üzere cepheye gönderilmesinin başat sebebi, bu filmleri öğrencilere seyrettirileceği düşüncesidir. Ayrıca okullarda tarihî ve coğrafi sinema filmlerinin gösterilmesi için sinema filmleri hazırlatılmıştır. Örneğin 1917'de Kastamonu vilayetine, okullarda gösterilecek filmleri çeken Necati Bey'e gerekli kolaylığın sağlanması için bir yazı gönderilmiştir. Hatta *Maarif Nezareti*'nin sinema memuru Necati Bey tarafından çekilen *Anadolu* adlı sinema filminin gösterime hazırlanmasına dair işlemlerin *Dersaadet Merkez Kumandanlığı* sinema atölyesinde yaptırılması talebiyle ilgili 19 Mart 1918 tarihli bir yazı da kayıtlara geçmiştir (Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı'da Gösteri Sanat-

yıl merkezi Brüksel'de bulunan şirket tarafından Şark Sinemaları kurulur. 1911'de *Oryanto Sineması*, 1912'de *Santral Sineması* hizmete girer. Yine 1912'de İzmir Kordonboyu'nda yerleşik sinema hizmete girer. 1913'te Fransız film şirketi Gaumont, İstiklal C*addesi*'ndeki Luxemburg apartmanında bir bölüm kiralayarak burayı sinema salonuna dönüştürür. 1913'te Gaumont yapım şirketi tarafından *Gomon* ve *Parlan* sinemaları açılırken bunları Amerikan, *Lion* ve *Artistik* sinemaları takip eder. 1914'te Beyoğlu'nda *Palas Sineması*, Taksim'de *Majik Sineması*, Şehzadebaşı'nda *Millî Sinema*, Sirkeci'de *Ali Efendi Sineması* ve Demirkapı'da *Kemal Bey Sineması* açılır. Aynı yıl *Sinema* adlı dergi yayın hayatına başlar. Böylece Türkiye'de ilk sinema yayıncılığı da başlamış olur (Özön 1968: 41-42; Özuyar 2008: 13; Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı'da Gösteri Sanatları 2015: 349; Özuyar 2013: 171). Almanya'ya yaptığı bir gezi sırasında Alman ordusunun bir ordu film dairesi olduğunu gören Enver Paşa, yurda dönünce aynı birimin Osmanlı ordusu bünyesinde de oluşturulması yönünde girişimde bulunur. Tesis edilen kurumun başına ise halka ilk sinematograf gösterisi yapan Sigmund Weinberg getirilir (Onaran 1994b: 13).

Sinemanın İstanbul'a girdiği ilk yıllarda ağırlıklı olarak Beyoğlu ve civarında gösterimler yapıldığından seyirci kitlesinin büyük bir bölümü levantenler ya da Pera'nın yabancı uyruklularından oluşur.[12] Dolayısıyla film gösterileriyle ilgili el ilanı, afiş vb. materyallerin Türkçe olanlarına rastlanmaz (Scognamillo 2010: 17). Filmlerdeki yazıların yabancı dilde olmasına yönelik resmî kayıtlara geçen en dikkat çekici tepki, 1914 yılında İzmir'de gerçekleşir. İzmir'deki sinemalarda gösterilen filmlerdeki yabancı dilde yazıların Türkçe karşılıklarının da eklenmesini isteyen bir

---

ları 2015: 387, 419, 425). *Maarif Nezareti* yani o dönemki eğitim bakanlığının emrinde bir sinema memuru olması, eğitim işlerinde sinemaya verilen önemi gösterir niteliktedir.

[12] Sermet Muhtar Alus, çocukluğunda gittiği bir sinema salonundaki (İstiklal Caddesi üzerindeki Halep Çarşısı'nda yer alan ve bir zamanlar at gösterilerinin yapıldığı Pera Sirki) seyirci profilini şu sözlerle tasvir eder: *Beyoğlunun bütün kibarları, Tatlısu Frenkleri, vezirzadeler, damat beyler… Localardaki madamlar tuvaletler, elmaslar içinde, mösyölerde monoklar, smoknigler, ganlar; beylerde sırma kordonlar, altın madalyalar…* (Alus 2001: 56)

grup öğrenci, bu konudaki isteklerinin yerine getirilmemesine tepki göstermek amacıyla sinemalarda bu durumu protesto eder. Sinema işletmecilerinin şikâyeti üzerine öğrencilerin eylemleri valilik aracılığıyla merkeze bildirilir (Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı'da Gösteri Sanatları 2015: 379). Ayrıca filmlerdeki yazılar da Fransızcadır ve filmleri seyredenler bu yazılardan bir şey anlamazlar. Ancak Anadolu yakasındaki sinemalarda çalışan teknisyenler bunun çözümünü kısa zamanda bulurlar. Filmlerdeki yazıları Türkçeye tercüme ettikten sonra çini mürekkebi ve tarama kalemiyle yazıların Türkçe karşılıklarını bir camın üzerine yazarlar ve bu camları sırası geldikçe objektife sürerler (Alus 2001: 65). İstanbul'da sinema salonu sayısında bilhassa 1908'den sonra artış olduğu gözlenir. Bunun nedeni *II. Meşrutiyet*'in ilanı ve bundan bir yıl sonra II. Abdülhamit'in tahttan inmesiyle sonuçlanan *31 Mart Vakası*'dır. Tahttan inmesinin ardından II. Abdülhamit'in sinemayla ilgili koyduğu yasaklar ve uygulamalar da ortadan kalkar (Özuyar 2008: 12). Bunların yanı sıra II. Abdülhamit, sinemanın istihbarat ve propaganda amacıyla kullanılabileceğini düşünür. II. Abdülhamit, 1902 yılında Berlin'den Almanya ve Avusturya imparatorlarının çeşitli görüntüleri ile Alman ordusu ve donanmasına ait filmleri elçilik aracılığıyla ister. Daha önce de değinilen 1903 tarihli 26 maddelik sinema nizamnamesinin ikinci maddesi, sinematografın propaganda faaliyetlerinde kullanılması gerektiği yönündedir. Buna göre Osmanlı'daki gelişmeleri içeren filmler, köylere varıncaya kadar memleketin her yerinde halka gösterilmelidir. Böylece halk, padişahın gücünü ve kendisine gösterdiği lütfu daha iyi anlayacaktır (Özuyar 2013: 32). II. Abdülhamit'ten sonraki süreçte de Osmanlı yönetimi sinemayı bir propaganda aracı olarak görür. Bu bağlamda 1913'te *Rumeli Muhacirîn-i İslamiye Cemiyeti*, *Balkan Savaşı*'nda Türk milletinin maruz kaldığı mezalimin sinema filmiyle anlatılması ve bu filmin sinemacı Weinberg tarafından hazırlanmasının hükûmet tarafından desteklenmesi hususunda başvuruda bulunur; 26 Temmuz 1915'te Çanakkale Savaşı'nı çekmek üzere *Müdafaa-i Milliye Cemiyeti* tarafından cepheye gönderilen fotoğrafçı Necati Bey, 6 Ekim 1915'te film çekimlerini tamamlar; 1917'de Galiçya ve Romanya cephelerinde çekilen Osmanlı askerine dair filmler *Beyoğlu Sine-*

ma Palas'ta halka gösterilir, yine 1917'de sinemacı Weinberg ve fotoğrafçı İbrahim Ferid Bey, Avrupa cephelerinde savaşan Osmanlı birliklerinin filmlerini çekmek üzere görevlendirilir (Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı'da Gösteri Sanatları 2015: 377, 387-389, 415, 419).

Türkiye'de film yapımına dair ilk çalışmalar daha önce de değinildiği üzere ülkeye gelen yabancı yönetmenler/alıcılar tarafından yapılır. Devam eden süreçte bilhassa *Merkez Ordu Sinema Dairesi* ve *Müdafaa-i Milliye Cemiyeti*'nin yaptırdığı belgesel nitelikli filmlerle Türk yönetmenler dönemi başlar (Özön 1995: 19-20). Bilhassa *Müdafaa-i Milliye Cemiyeti* sinema kolunda Fuat Uzkınay ve Kenan Erginsoy gibi sessiz sinema dönemine yön veren yönetmenler yetişir. Bu bağlamda bir Türk'ün çektiği ilk film ise kamuoyunda bilinen adıyla *Ayastefanos'taki Rus Abidesinin Yıkılışı*'dır. *93 Harbi* olarak bilinen 1877-78 Osmanlı-Rus savaşının galibi Rusların savaş sırasında ölen askerleri anısına bir anıt yaptırma girişimleri sonucunda yapımı 1898 yılında tamamlanan abidenin 1914 yılında *Birinci* Dünya Savaşı'na giren Osmanlı'nın cihad-ı ekber ilan ederek Rusya ve müttefiklerine savaş ilan etmesi üzerine yıkımına karar verilir. Yıkım kararının alınmasında halkın ve dönemin gazetelerinde çıkan haberlerin önemli etkisi olur. Diğer taraftan böyle önemli bir olayın belgelenmesi ve bu belgenin propaganda aracı olarak kullanılması gerektiği de düşünülerek, Avusturya-Macaristan menşeli *Sascha-Messter Gesellschaft* adlı bir film şirketiyle yıkımı görüntüye alması hususundan anlaşma yapılır. Yıkımın yapılacağı gün yıkım yerine toplanan halk, böyle bir olayın çekiminin bir Türk tarafından yapılmasını ister. Bunun üzerine şirket teknisyenleri henüz yeni askere alınmış olan Fuat Uzkınay'a alıcıyı nasıl çalıştıracağına dair bilgi verirler. Uzkınay, daha önce Şakir ve Kemal Seden kardeşlerle birlikte Sirkeci'deki *Ali Efendi Sineması*'nda sinema işleriyle uğraştığı için konuya pek de yabancılık çekmez. Böylece abidenin yıkılışı 150 metrelik filme bir Türk tarafından alınmış olur (Özgüç 1990: 12, Onaran 1994b: 13, Özön 2013: 49-51). Uzkınay, 1917 yılında Almanya'ya yaptığı alanında uzmanlaşma seyahatinin ardından gerek görüntü yönetmenliği gerekse belgesel film yönetmenliği alanında sessiz sinema döneminin aktif ve önemli bir figürü

Konuya Türk sinemasından bir örnek verilecek olunursa, Halit Refiğ'in yazıp yönettiği 1969 yapımı *Bir Türk'e Gönül Verdim* filmi hatıra ilk gelenler arasındadır. Senaryosu bir gazete haberinden hareketle yazılan (Refiğ 2018: 159) film, oğluyla birlikte Türkiye'ye gelerek oğlunun babasını arayan Eva'nın hikâyesini konu edinir. Filmin Kayseri ve Göreme'de çekilen sahneleri, söz konusu yerleşim merkezlerine ait o döneme ait görüntüler içermesi bakımından dikkat çekicidir. Bilhassa Göreme'ye ait sahnelerde görüntülere *Peri Bacaları*'nın tanıtımına yönelik diyaloglar eşlik etmiştir. Bu bilgiler, olay örgüsündeki kahramanlardan biri olan köy öğretmeni aracılığıyla verilmiştir. Kamyon şoförü Mustafa (Ahmet Mekin)'nın köydeki ailesine sığınan Eva (Eva Bender)'nın köyü tanıması ve köye alışmasındaki en büyük destekçilerinden biri aydın kişiliğiyle olay örgüsünde yerini alan köy öğretmenidir.

TRT

TRT

TRT

TRT

Gerçekçi bir köy filmi olarak kabul edilen, yönetmenliğini Nedim Otyam'ın yaptığı *Toprak* (1952) filmi günümüzde şehir statüsüne sahip, ancak 1950'li yıllarda Niğde'ye bağlı bir kasaba[37] olan Aksaray ve Sultanhanı köyünde[38] çekilmiştir. Filmin en dikkat çekici tarafı, olay örgüsü başlamadan önce yaklaşık yedi dakikalık bir zaman diliminde Aksaray'ın tanıtılmasıdır.[39] Tanıtım görüntülerine geçilmeden önce kasabanın konumu ve coğrafi özellikleri hakkında kısa bir bilgi verilir.

Görüntüler eşliğindeki tanıtım kısmında ise hâkim bir noktadan alınan ilçenin genel manzarasının sunumunun ardından Cumhuriyet Dönemi'nde Aksaray'da yapılan kamu binaları ile yörenin tarihî yapıları ve coğrafi şekillerine geçilir. Jenerikten sonra olayların geçeceği Sultanhanı köyüne adını veren tarihî yapının tanıtımı da yapılır. Anlatıcı burada bir halk hikâyecisi üslubuyla olay örgüsüne geçerek yerini kahramanlara bırakır. Belgesel niteliğindeki tanıtım görüntülerinde sırasıyla hükûmet konağı, adliye binası, maliye binası, kaymakamlık, kütüphane, şehir parkı, *Ulu Cami*, *Eğri Minare*, *Beramuni Medresesi*, *Zincirli Medrese* ve *Ağzıkarahan*'a ait bilgi ve görsele yer verilmiştir. Burada

---

[37] Aksaray, 1920 yılında vilayet olmuş, 1933'te vilayet statüsü lağvedilerek Niğde'ye bağlanmış, 1989'da tekrar vilayet yapılmıştır.

[38] Günümüzde Aksaray iline bağlı bir ilçedir.

[39] Yönetmenliğini Muhsin Ertuğrul'un yaptığı, Türk sinema tarihinin uzun metrajlı ilk renkli filmi olma özelliğine sahip 1953 yapımı *Halıcı Kız*'ın başlangıcı da *Toprak* filminin başlangıcına benzer. Uzun olmamakla birlikte söz konusu sekansta bir yandan olay örgüsünün belirli bir bölümünün geçtiği Isparta ilinin genel görünümü gösterilirken diğer yandan da anlatıcı, şehrin öne çıkan üretim kalemlerinin neler olduğunu söyler. Söz halıya gelince olay örgüsüne geçilerek başkahramanın (Gül) çalıştığı halı dokuma atölyesine odaklanılır. 1968 yapımı Çatallı Köy filmi de *Toprak* filmiyle benzer bir başlangıca sahiptir. Bülent Oran'ın Ali Yörük'ün üç perdelik piyesinden sinemaya uyarladığı filmin yönetmeni Ülkü Erakalın'dır. Olay örgüsü, kan davalı iki ailenin çocukları Emine (Zeynep Aksu) ve Veli (Tugay Toksöz)'nin aşkı üzerine kurulu filmin çekimleri Afyonkarahisar ilinin Emirdağ ilçesine bağlı bir köy olan Çatallı'da gerçekleştirilmiştir. Filmin jenerik bölümünden sonra yaklaşık iki dakika boyunca önce Emirdağ ilçesinin genel görünümüne yer verilmiş, ardından Çatallı köyünün tanıtımı yapılmıştır. Dış sesin yörenin tanıtımını görüntüler eşliğinde yapmasının, filmin konusu ve kahramanları hakkında bilgi vermesinin ardından olay örgüsü başlayan yapımda köy yaşamına ayrıntılı bir şekilde odaklanılmamış, ancak köyün genel görünümü ve konut tipi hakkında belirli bir düzeyde görsel sunulmuştur.

amaç, Türk halkının, sinema filmleri aracılığıyla, ülke hakkında kültürel bilgi edinmesini sağlamaktır. Öyle ki filmin seyirciyle buluştuğu 1950'li yıllarda sinema salonları, hareketli görüntü teknolojisinin halkla buluştuğu yegâne yerlerdir. O yıllarda bu salonlarda sinema gösterimlerinin yanı sıra dünyadan ve yurttan haberler, belgeseller, kamu spotları vb. materyallerin de gösterimi yapılmıştır. Ele alınan filmin başındaki yaklaşık yedi dakikalık Aksaray tanıtımı, halkın film yoluyla bilgilendirilmesine yönelik uygulanan yöntemlerin, sinema filmi içine yerleştirilmiş, bir şekli olarak değerlendirilebilir.

Filmden alınan ve bu paragraftan sonraki tabloda dikkatlere sunulan ilk resim, Aksaray'ın o yıllardaki genel görünümüne aittir. Orta Anadolu'nun merkezindeki bu kasabanın, dağ sıralarının (Hasan Dağı ve Ekecik Dağı) bitimindeki düzlüğe yerleştiği ve ağaçlarla kaplı bir yapıya sahip olduğu bu resimde rahatlıkla görülebilmektedir. Diğer resimlerde ise dönemin Aksaray Valisi Yusuf Ziya Gülnar tarafından inşa ettirilmiş, Erken Cumhuriyet Dönemi mimarisi özelliklerini taşıyan, sarı kesme tüf taşından yapılmış hükûmet konağı, adliye, maliye, kaymakamlık ve kütüphane binaları yer almaktadır.

şılacağı üzere çardağın dışında bulunan bu mekân, ikamet edilen yerin mutfak bölümüdür. Tütün üreticilerinin günlük yaşamlarından birçok kesitin yer aldığı filmin bu ilk görüntüleriyle seyirciye olay örgüsünün merkezindeki kadın kahramanın yaşam alanı tanıtılmıştır. Ailenin çardağın önüne kurulan yer sofrasında yemek yediği sahneden alınan görsel, hem çardağın fizikî yapısına hem de çardak yaşamına ait bir kesit sunmaktadır. Çardağın içinde yapılan çekimlere ait sahnelerden alınan görüntüler, yalnızca uyumak/dinlenmek için kullanılan bu barınak tipindeki özel yaşam alanına dair ayrıntıları gözler önüne sermektedir. Söz konusu sahneden alınan resimde görüldüğü üzere evin babasının (Vahi Öz) indirdiği hasır, çardağın içindeki ebeveyne ve çocuklara ait özel yaşam alanının sınırlarını çizen bir duvar niteliğine sahiptir. Hasırın kenarında asılı duran gaz lambası, çardaklarda aydınlanmak için o dönemlerde elektrik kullanılmadığına işaret etmektedir. Sahnenin devamından alınan diğer görselde yerden oldukça yüksek, tahta ayaklar üzerine kurulu, evin iki kızının beraber kullandıkları yatak göze çarpmaktadır. Ayrıca yakın plan çekimler sayesinde çardağın duvarlarında yapraklı dalların kullanıldığı görülmektedir.

Her ne kadar iki gencin aşkını konu edinse de filmi gerçekçi yapan, filmin ana temasının günlük hayat içinde yoğrularak işlenmiş olmasıdır. Tabiatıyla, kahramanların günlük hayatlarının büyük bir bölümünü kapsayan tütüncülük, olay örgüsünün bir parçası olarak filmde işlenmiştir. Bu bağlamda filmde tütüncülükle ilgili gerek görsel gerek sözel bilgilere rastlanır. Olay örgüsünün arasına serpiştirilmiş bu pratikler doğal değil kurgusaldır. Başka bir ifadeyle bu pratikler, gözlem yoluyla kameranın doğal olanı çekmesi suretiyle değil de kurgulanan sahnede profesyonel oyuncuların verilen direktiflere uymalarıyla rol icabı gerçekleştirilmişlerdir. Ancak pratiklerde kullanılan araçların gerçek olmaları ve oyuncuların bu araçları gerçekçi bir şekilde kullanmaları ve en önemlisi rollerini doğal ortamlarda sergilemeleri kurguyu arka planda bırakmıştır. Konuyla ilgili filmden alınan ve burada örnek gösterilen resimler, hareketli görüntünün yerini tutmasa da üzerinde durulan mevzuya dair fikir veya fikirler edinilmesi bakımından dikkate değerdir. Dolayısıyla bahsi geçen ayrıntıların daha iyi anlaşılabilmesi için filmin seyredilmesi gerekir.

Filmde tütüncülüğün dikim, kırım, dizim, kurutma ve balyalama aşamalarının tamamından ziyade, kırım ve kurutma aşamalarına ait kesitler bulunmaktadır.[53] Bunun nedeni olay örgüsünün zaman aralığının kırım ve kurutma dönemlerine rast gelmesidir.

[53] 2016 yapımı, Yüksel Aksu'nun yazıp yönettiği İftarlık Gazoz filminde de Ege Bölgesi'ndeki tütün işçilerinin 60'lı yıllardaki çalışma ve yaşam tarzlarından kesitler sunulur. Çekimleri Muğla'nın Ula ilçesinde gerçekleştirilen filmdeki gece tütün toplama ve toplanan tütünlerin gündüz ipe dizilmelerini içeren sahneler dikkate değerdir.

Kaynakça

ACIPAYAMLI, Orhan (1964). "Türkiye'de Yağmur Duası", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 3-4, s. 221-250.

AKAD, Lütfi Ö. (2016). *Işıkla Karanlık Arasında*, İstanbul: İletişim Yayınları.

AKBULUT, Durmuş (2012). *Sinemanın İlkleri Korku Sineması*, İstanbul: Etik Yayınları.

AKINCI KESİM, Güniz vd. (2009). "Roma Dönemi Kent Yerleşimleri ve Prusias ad Hypium (Kieros, Üskübü, Konuralp)", *Düzce Üniversitesi Ormancılık Dergisi*, C. 5, S. 1, s. 4-24.

AKSAN, Doğan (1998). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

AKSÜT, Sadun (2017). İstanbul'da Eğlence Hayatı Cumhuriyet'ten Günümüze, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

AKTAŞ, Şerif (1988). *Ahmed Râsim'in Eserlerinde İstanbul*, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

AKYÜREK, Feridun (2005). "Görsel/İşitsel Bir Dil: Video Klip", *Selçuk İletişim*, 3 (4), s. 98-113.

ALANGU, Tahir (1983). *Türkiye Folkloru El Kitabı*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

ALANGU, Tahir (1990). *Keloğlan Masalları*, İstanbul: AFA Yayıncılık.

ALBAYRAK, Nurettin (2006). "Nasreddin Hoca", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 418-420.

ALPTEKİN, Ali Berat (2014). "Silifke Yörük Kültüründe Analar ve Yörük Evleri", *Erciyes Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, S. 444, s. 5-10.

ALPTEKİN, Ali Berat (2015). *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

ALTAN, Yalçın (1970). "Pasolini Açık Oturumu/Aydınların Solculuğu Dinseldir", *Yeni Sinema*, S. 30, s. 108-113.

ALTINÖZ, İsmail (2013). *Osmanlı Toplumunda Çingeneler*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

ALUS, Sermet Muhtar (2001). *Eski Günlerde*, (yay. haz. Faruk Ilıkan), İstanbul: İletişim Yayınları.

ANADOL, Cemal (2006). *Tarihten Günümüze Kadar Doğu ve Batı Kültürlerinde Halk İnanışları Büyü (Sihir-Tılsım-Cin Çarpması)*, İstanbul: Bilge Karınca Yayınları.

AND, Metin (1969). *Geleneksel Türk Tiyatrosu (Kukla-Karagöz-Ortaoyunu)*, İstanbul: Bilgi Yayınevi.

AND, Metin (2003). *Oyun ve Bügü Türk Kültüründe Oyun Kavramı*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

AND, Metin (2011). *16. Yüzyılda İstanbul Kent-Saray-Günlük Yaşam*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
ARMES, Roy (2011). *Sinema ve Gerçeklik Tarihsel Bir İnceleme*, (çev. Zeynep Özen Barkot), İstanbul: Doruk Yayımcılık.
ARNHEIM, Rudolf (2002). *Sanat Olarak Sinema*, (çev. Rabia Ünal), Ankara: Öteki Yayınevi.
ARSLAN, Mehmet (2009). *Argo Kitabı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları.
ARSLAN, Müjde (2007). *'Rejisör' Atıf Yılmaz*, İstanbul: Agora Kitaplığı.
ARSLANTEPE, Mehmet (2012). *Sinema Okuryazarlığı*, İstanbul: Umuttepe Yayınları.
Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı'da Gösteri Sanatları, İstanbul: (T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı) Bion Matbaacılık, 2015.
ATAM, Zahit (2011). *Yakın Plan Yeni Türk Sineması Dört Kurucu Yönetmen Nuri Bilge Ceylan, Yeşim Ustaoğlu, Zeki Demirkubuz, Derviş Zaimağaoğlu*, İstanbul: Cadde Yayınları.
ATAYMAN, Veysel-Tuncer Çetinkaya (2016). *Popüler Sinema'nın Mitolojisi Komedi, Western, Melodram ve Korku*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
AYCAN, Nihat (2005). "Cumhuriyet Çocuğu ve Çevre Dostu Bir Türk: Manisa Tarzanı", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C. 2, S. 2, s. 1-10.
AYÇA, Engin (2016). Şu Sinema Dedikleri, İstanbul: Artshop.
AYDIN, İsmail Hakkı (2002). "Kenz-i Mahfi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 258-259.
AYDIN, Mehmet Âkif (2003). "Mehir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 389-391.
AYTEKİN, Osman (2013). "Çoruh Irmağı Üzerinde Yapılan Tarihi Kayık Taşımacılığı Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 6, S. 25, s. 58-69.
AYZENŞTAYN, Sergey (1975). *Bir Sinemacının Düşünceleri*, (çev. Azmi Arna), İstanbul: Yol Yayınları.
BAKİLER, Yavuz Bülent (2011). Âşık Veysel, Sivas: Buruciye Yayınları.
BALAMAN, Ali Rıza (1983). *Geleneksel Töre ve Törenler*, İzmir: Betim Yayınları.
BARIŞTA, H. Örcün (1991). "Düz Damlı Konya Evlerinde Görülen Küp Bacalar", *Türk Halk Mimarîsi Sempozyumu Bildirileri* (5-7 Mart 1990 Konya), Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, s. 35-44.
BAŞKAN, Özcan (1968). "Türkçe Islık Dili", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C. 16 (0), s. 1-10.
BAYAT, Fuzuli (2007). *Türk Mitolojik Sistemi (Kutsal Dışı-Mitolojik Ana, Umay Paradigmasında İlkel Mitolojik Kategoriler-İyeler ve Demonoloji)* Cilt: 2, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

BAZIN, André (2011). *Sinema Nedir?*, (çev. İbrahim Şener), İstanbul: Doruk Yayınları.
BENGİ, Derya (2016). *50'li Yıllarda Türkiye Sazlı Cazlı Sözlük "Şimdiki zaman beledir"*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
BERING, Kunibert-Rolf Niehoff (2015). *Visual proficiency - A Perspective on Art Education*, (trans. Margaret Hiley), Oberhausen: Athena-Verlag.
BETTON, Gerard (1990). *Sinema Tarihi*, (çev. Şirin Tekeli), İstanbul: İletişim Yayınları.
BEYDİLİ, Celal (2005). *Türk Mitolojisi Ansiklopedik Sözlük*, Ankara: Yurt Kitap-Yayın.
BEYOĞLU, Süleyman (2018). İmparatorluktan Cumhuriyete Türk Sineması (1895-1939), İstanbul: Dergâh Yayınları.
BORATAV, Pertev Naili (2000). *Halk Edebiyatı Dersleri*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
BORATAV, Pertev Naili (2002). *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
BORATAV, Pertev Naili (2007). *Zaman Zaman İçinde*, Ankara: İmge Kitabevi.
Britannica Encyclopedia of World Religions, (Chairman of the Board, Jacob E. Safra-President, Jorge Aguilar-Cauz), Encyclopædia Britannica, INC, (2006).
BULLOUGH, William A. (1989). "Eadweard Muybridge and the Old San Francisco Mint: Archival Photographs as Historical Documents", *California History*, Vol. 68, No. 1/2, pp. 2-13.
BULUT, İhsan vd. (2016). "Karakuyu Gölü (Afyonkarahisar-Dinar) ve Yüzen Adaları", *TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, (ed. Ali Özçağlar vd.), Ankara: Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulamam Merkezi, 366-378.
CANALES, Jimena (2011). "Desired Machines: Cinema and the World in its Own İmage", Science in Context, Vol. 24; No. 3, pp. 329-359.
CANTEK, Levent (2000). "Türkiye'de Mısır Filmleri", *Tarih ve Toplum*, S. 204, s. 31-38.
CEBECİOĞLU, Ethem (2005). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, İstanbul: Anka Yayınları.
CERİTOĞLU, Filiz (2008). *Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İntihal ve Esinlenme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
CEVİZCİ, Ahmet (2000). *Paradigma Felsefe Sözlüğü*, İstanbul: Paradigma Yayınları.
CEYHAN, Abdullah (1998). "XIII. Yüzyılda Yaşamış Oğuzlar'da Med-

fun Karadonlu Can Baba", *Türk Kültüründe İz Bırakan İskilipli Âlimler Sempozyumu Bildiri Kitabı* (23-25 Mayıs 1997), (yay. haz. Mevlüt Uyanık), Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 216-230.
CEYHAN, Semih (2009). "Selâhaddîn-i Zerkûb", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 340-341.
CEYHAN, Semih (2010). "Şems-i Tebrîzî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 511-516.
ÇAKIR, Mukadder (2013). *Medya ve Sanat*, İstanbul: Parşömen Yayınları.
ÇALIŞKAN, Vedat (2019). "Modern Fuarlar ve Festivaller Arasında Giderek Kaybolan Organizasyonlar: Geleneksel İlçe ve Köy Panayırları", *Millî Folklor*, S. 121, 65-80.
ÇALIŞLAR, Aziz (2004). *Tiyatro Kavramları Sözlüğü*, İstanbul: Mitos-Boyut Yayınları.
ÇEVİK, Doğanay (2011). "Pehlivan", *Pehlivan Kırkpınar Yağlı Güreşleri/ Kırkpınar Oil Wrestling*, (ed. Doğanay Çevik), Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, s. 75-137.
ÇOBANOĞLU, Özkul (2000). Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü, Ankara: Akçağ Yayınları.
ÇOBANOĞLU, Özkul (2002). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
DEVELLİOĞLU, Ferit (1990). *Türk Argosu İnceleme ve Sözlük*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
DOĞAN, D. Mehmet (2008). *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul. Pınar Yayınları.
DOMINIC, Power (2014). "İlk Sesli Filmler", *Sinemanın Tüm Öyküsü*, (ed. Philip Kemp), (çev. Ertan Yılmaz-Nuray Yılmaz), İstanbul: Hayalperest Yayınevi, s. 78-81.
DORSAY, Atilla (1985). *Sinemayı Sanat Yapanlar*, İstanbul: Varlık Yayınları.
DUPRÉ, Sven (2006). "Visualization in Renaissance Optics: The Function of Geometrical Diagrams and Pictures in the Transmission of Practical Knowledge", *Transmitting Knowledge: Words, Images, and Instruments in Early Modern Europe*, (ed. Sachiko Kusukawa-Ian Maclean), New York: Oxford University Press, pp. 11-41.
DURKHEIM, Emile (2005). *Dini Hayatın İlkel Biçimleri*, (çev. Fuat Aydın), İstanbul: Ataç Yayınları.
DUYMAZ, Ali (2001). *Kerem ile Aslı Hikâyesi Üzerine Mukayeseli Bir Araştırma*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
DÜZGÜN, Dilaver (1999). *Erzurum Köy Seyirlik Oyunları*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yyaınları.
EKİCİ, Metin (2004). *Türk Dünyasında Köroğlu (İlk Kol)*, Ankara: Akçağ Yayınları.
EKİCİ, Metin (2011). *Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri*, Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

ELÇİN, Şükrü (1997). *Halk Edebiyatı Araştırmaları II*, Ankara: Akçağ Yayınları.

ERDEM, Ferhat (2018). *Dirmil Yörük Müzik Kültürü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Müzikleri Anabilim Dalı.

ERHAT, Azra (1997). *Mitoloji Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

ERKAN, Serdar (2020). "Halk Hikâyelerinden Cem Ritüellerine Bir Şiirin Yeniden Bağlamlandırılması Örneği: Kırat Semahı", *Millî Folklor*, S. 125, s. 123-137.

Evliyâ Çelebi (2010). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnâmesi: Bağdad-Basra-Bitlis-Diyarbakır-Isfahan-Malatya-Mardin-Musul-Tebriz-Van* 4. Kitap-1.Cilt, (haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Evliyâ Çelebi (2011a). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnâmesi: İstanbul* 1. Kitap-2.Cilt, (haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Evliyâ Çelebi (2011b). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnâmesi: Bursa- Bolu- Trabzon- Azerbaycan- Kafkasya- Kırım- Girit* 2. Kitap-2. Cilt, (haz. Seyit Ali Kahraman-Yücel Dağlı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

EYUBOĞLU, İsmet Zeki (1998). *Bütün Yönleriyle Hacı Bektaş Velî Yaşamı, Düşünceleri, Çevresi, Etkisi*, İstanbul: Özgür Yayınları.

FİDAN, Süleyman (2017). Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi-Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni-, Ankara: Grafiker Yayınları.

Folklor ve Etnografya Kılavuzu. İstanbul: Berksoy Matbaası, 1949.

FRAZER, James G. (1991). *Altın Dal Dinin ve Folklorun Kökleri I*, (çev. Mehmet H. Doğan), İstanbul: Payel Yayınevi.

GENNEP, Arnold Van (1960). *The Rites of Passage*, (Translate Monika B. Vizedom-Gabrielle L. Coffe), Chicago: The University of Chicago Press.

GÖLPINARLI, Abdülbaki (1952). *Mevlâna Celâleddin*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

GÖZAYDIN, Nevzat (1989). "Anonim Halk Şiiri Üzerine", *Türk Dili Türk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri)*, S. 445-450/Ocak-Haziran, s. 1-104.

GÜLER, Meftune (2000). *Harput Efsaneleri*, Elâzığ: Eleskav Yayınları.

GÜNDAY, Ahmet (1979). *Bağlama Metodu Notaları ile Halk Türküleri ve Türkü Öyküleri*, İzmir: Günday Saz Evi Yayınları.

GÜNGÖR, Kemal (1956). "Anadolu'da Hızır Geleneği ve Hıdırellez Törenlerine Dair Bir İnceleme", *Türk Etnoğrafya Dergisi*, S. 1, s. 56-72.

GÜZEL, Abdurrahman (2011). *Hacı Bektaş Veli El Kitabı*, Ankara: Akçağ Yayınları.

GÜVENÇ, Ahmet Özgür (2019). "Absürt Bir Parodi Örneği: Deli Dumrul Filmi", *Dünya Kültür Mirası Dede Korkut Uluslararası Sempozyumu (25-27 Nisan 2019) Bildiri Kitabı*, Bayburt: Bayburt Üniversitesi Yayınları.

HAKAN, Fikret (2008). *Türk Sinema Tarihi*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

HALL, Sheldon-Stephen Neale (2010). *Epics, Spectacles, and Blockbusters: A Hollywood History*, Detroit: Wayne State University Press.

HARVA, Uno (2015). *Altay Panteonu Mitler, Ritüeller,* İnançlar*, Tanrılar*, (çev. Ömer Suveren), İstanbul: Doğu Kütüphanesi.

HAVILAND, A. William vd. (2008). *Kültürel Antropoloji*, (çev. İnan Deniz Erguvan Sarıoğlu), İstanbul: Kaknüs Yayınları.

HOBSBAWM, Eric (1995). *Sosyal İsyancılar*, (çev. Necati Doğru), İstanbul: Sarmal Yayınları.

HONKO, Lauri (1979). "Theories Concerning the Ritual Process", *Science of Religion Studies in Methodology: Proceedings of the Study Conference of The International Association for The History of Religions* (Turku, Finland, August 27-31 1973), (Edited by Lauri Honko, De Gruyter), Mouton Publishers, pp. 369-390.

HUNTER, Russ (2014). "Gotik Korku Filmleri", *Sinemanın Tüm Öyküsü*, (ed. Philip Kemp), (çev. Ertan Yılmaz-Nuray Yılmaz), İstanbul: Hayalperest Yayınevi, s. 88-91.

İLHAN, Fatmanur (2014). *Efsane ve Mitlerin İşlevleri ve Modern Toplumdaki Yansımaları: Sarı Kız Efsanesi Örneği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İNAN, Abdülkadir (1998). *Makaleler ve İncelemeler I. Cilt*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

İNANOĞLU, Türker (2004). *5555 Afişle Türk Sineması*, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

KABAGÖZ, Murat Can (2016). *Eğlenirken Modernleşmek Meyhaneden Baloza, İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e İstanbul*, Ankara: Heretik Yayınları.

KALAFAT, Yaşar (2006). *Doğu Anadolu'da Eski Türk İnançlarının İzleri*, Ankara: Babil Yayıncılık.

KAPLAN, Mehmet vd.(1973). *Köroğlu Destanı*, Ankara: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

KARADAĞ, Nurhan (1978). *Köy Seyirlik Oyunları*, İstanbul: İş Bankası Yayınları.

KAYA, Doğan (1999). *Anonim Halk Şiiri*, Ankara: Akçağ Yayınları.

KAYA, Doğan (2007). *Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları.

KETENCİOĞLU Koçak, Emine (2009). "Güneydoğu Anadolu'da Dövme Sanatı", İğdiş, Sünnet, Bedene Şiddet Kitabı, (ed. Emine Gürsoy Naskali-Aylin Koç), İstanbul: Kitabevi, s. 189-195.

KING, A. Hyatt (1945-1946). "The Musical Glasses and Glass Harmonica", *Proceedings of the Royal Musical Association*, 72nd Sess., pp. 97-122.
KOÇU, Reşad Ekrem (2015). *Türk Giyim Kuşam ve Süsleme Sözlüğü*, İstanbul: Doğan Kitap.
KONYAR, Hürriyet (2011). *Türkiye'de Medya Endüstrisi ile Kurulan 'Kültürel Farklılıklar'*, Ankara: Ütopya Yayınevi.
KORGUNAL, Muharrem Zeki (1970). *Arzu ile Kamber*, İstanbul: Bozkurt Kitap ve Basımevi.
KUDRET, Cevdet (1994). *Ortaoyunu II*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
KUDRET, Cevdet (2004a). *Karagöz, I. Cilt*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
KUDRET, Cevdet (2004b). *Karagöz, II. Cilt*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
KUTLU, M. Muhtar (1987). Şavaklı Türkmenlerde Göçer Hayvancılık, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.
KUYUCAK Esen, Şükran (2014). *Zeki Ökten Yeşilçam'da Özgün Bir Yönetmen (Senaristler, filmler ve Söyleşiler)*, İstanbul: Agora Kitaplığı.
KÜRKÇÜOĞLU, A. Cihat (2004). "Dinler Tarihinin Yazıldığı Şehir: Şanlıurfa", *Uluslararası Türk Dünyası İnanç Merkezleri Kongresi (23-27 Ekim Mersin) Bildiriler Kitabı*, Ankara: Tüksev Yayınları, s. 787-813.
LESKOSKY, Richard J. (1993). "Phenakiscope: 19th Century Science Turned to Animation Phenakiscope: 19th Century Science Turned to Animation", *Film History*, Vol. 5, No. 2, pp. 176-189.
LO DUCA, [Joseph-Marie] (1947). *Sinema Tarihi*, (çev. Nuri Sarıdoğan), İstanbul: Remzi Kitabevi.
MARIEN, Mary Warner (2015). *Fotoğrafçılığı Değiştiren 100 Fikir*, (çev. Göksu Şimşek), İstanbul: Literatür Yayınları.
MASCELLI, Joseph V. (2007). *Sinemanın 5 Öğesi*, (çev. Hakan Gür), Ankara: İmge Kitabevi.
MONACO, James (2001). *Bir Film Nasıl Okunur?*, (çev. Ertan Yılmaz), İstanbul: Oğlak Yayıncılık.
Müzik Ansiklopedisi, Cilt 4, (ed. Ahmet Say), Ankara: Sanem Matbaası, 1985.
MYRENT, Glenn (1989). "Emile Reynaud: First Motion Picture Cartoonist", *Film History*, Vol. 3, No. 3, pp. 191-202.
OCAK, Ahmet Yaşar (1996). "Hacı Bektâş-ı Velî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 455-458.
OCAK, Ahmet Yaşar (2007). İslam-Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
ODABAŞI, İ. Arda (2017). *Milli Sinema Osmanlı'da Sinema Hayatı ve Yerli Üretime Geçiş*, İstanbul: Dergâh Yayınları.

OĞUZ, Öcal (2002). *Küreselleşme ve Uygulamalı Halkbilimi*, Ankara: Akçağ Yayınları.
OĞUZ, Öcal (2012). "Yazılı Hukuk ve Sözlü Hukuk Açısından Evlenme Pratikleri ve Töre Cinayetleri", *Millî Folklor*, S. 95, s. 103-113.
ONARAN, Âlim Şerif (1981). *Muhsin Ertuğrul'un Sineması*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
ONARAN, Âlim Şerif (1994a). *Sessiz Sinema Tarihi*, Ankara: Kitle Yayınları.
ONARAN, Âlim Şerif (1994b). *Türk Sineması I*, Ankara: Kitle Yayınları.
ONARAN, Âlim Şerif (2012). *Sinemaya Giriş*, İstanbul: Agora Kitaplığı.
ONARAN, Oğuz (2004). "Sinemada Müzik Kullanımı ve Bir Örnek: Uzak", *Görüntünün Müziği Müziğin Görüntüsü*, (der. Cem Pekman-Barış Kılıçbay), İstanbul: Pan Yayıncılık, s. 11-22.
OTT, John (2005). "Iron Horses: Leland Stanford, Eadweard Muybridge, and the Industrialised Eye", *Oxford Art Journal*, Vol. 28, No. 3, pp. 409-428.
ÖĞÜN, Tuncay-Halit Başı (2016). "Dicle ve Fırat'ta Geleneksel Nehir Taşımacılığı ve I. Dünya Savaşında Irak Cephesinde Kullanımı", *Journal of History Studies*, Volume 8, Issue 3, pp. 83-109.
ÖĞÜNÇ, Pınar (2016). *Jet Rejisör Çetin İnanç*, İstanbul: İletişim Yayınları.
ÖNGÖREN, Reşat (2004). "Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 441-448.
ÖRNEK, Sedat Veyis (1973). *Budunbilim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
ÖRNEK, Sedat Veyis (2014). *Türk Halkbilimi*, Ankara: BilgeSu Yayıncılık.
ÖRNEK, Sedat Veyis (2000). *100 Soruda İlkellerde Din, Büyü, Sanat, Efsane*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
ÖZARSLAN, Metin (2019). *Ferhat ile Şirin Mukayeseli Bir Araştırma*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
ÖZBEK, Mehmet (1975). *Folklor ve Türkülerimiz*, İstanbul: Ötüken Yayınevi.
ÖZDEMİR, Nebi (2008). *Medya Kültür ve Edebiyat*, Ankara: Geleneksel Yayıncılık.
ÖZEL, Ahmet (1988). "Adak", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 337-340.
ÖZER, Levent (2015). *Samsun Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal ve Edebi Yönden İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
ÖZGENTÜRK, Ali (1983). *At*, İstanbul: Say Yayınları.
ÖZGÜÇ, Agâh (1990). *Başlangıcından Bugüne Türk Sinemasında İlkler*, İstanbul: Yılmaz Yayınları.

ÖZGÜÇ, Agâh (2009). *Türk Filmleri Sözlüğü 1917-2009*, İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları- SESAM.
ÖZÖN, Nijat (1968). *Türk Sineması Kronolojisi (1895-1966)*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
ÖZÖN, Nijat (1984). *100 Soruda Sinema Sanatı*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
ÖZÖN, Nijat (1985). *Sinema Uygulayımı Sanatı Tarihi*, İstanbul: Hil Yayın.
ÖZÖN, Nijat (1995). *Karagözden Sinemaya: Türk Sineması ve Sorunları, 1. Cilt*, Ankara: Kitle Yayınları.
ÖZÖN, Nijat (2013). *Türk Sineması Tarihi 1896-1960*, İstanbul: Doruk Yayımcılık.
ÖZTELLİ, Cahit (1953). "Ali cengiz Oyununu Masalının Zile Rivayeti: El Bilmez Marifet Alelacaip Oyun Hikâyesi", *Türk Folklor Araştırmaları* S. 53, 847-848.
ÖZTELLİ, Cahit (1983). *Halk Türküleri Evlerinin Önü*, İstanbul: Özgür Yayın-Dağıtım.
ÖZTELLİ, Cahit (2002). *Evlerinin Önü Türküler*, İstanbul: Özgür Yayınları.
ÖZTÜRKMEN, Arzu (2006). *Türkiye'de Folklor ve Milliyetçilik*, İstanbul: İletişim Yayınları.
ÖZUYAR, Ali (2008). *Sinemanın Osmanlıca Serüveni*, Ankara: De Ki Basım Yayım.
ÖZUYAR, Ali (2013). *Türk Sinema Tarihinden Fragmanlar (1896-1945)*, Ankara: Phoenix Yayınevi.
PARKINSON, David (2015). *Sinemayı Değiştiren 100 Fikir*, (çev. Yeşim Burul), İstanbul: Literatür Yayınları.
PEARSON, Roberta (2008a). "Sinemanın İlk Dönemi", (çev. Ahmet Fethi), *Dünya Sinema Tarihi*, (ed. Geoffrey Nowel-Smith), İstanbul: Kabalcı Yayınları, s. 30-41.
PEARSON, Roberta (2008b). "Geçiş Sineması", (çev. Ahmet Fethi), *Dünya Sinema Tarihi*, (ed. Geoffrey Nowel-Smith), İstanbul: Kabalcı Yayınları, 42-63.
PEKMAN, Cem (2004). "Türk Sinemasında Müzik: Bir Tarihçe Denemesi", *Görüntünün Müziği Müziğin Görüntüsü*, (der. Cem Pekman-Barış Kılıçbay), İstanbul: Pan Yayıncılık, s. 23-50.
POLAT, İrfan (2020). *Türk Masal ve Efsanelerinde Olağanüstü Güçler ve Varlıklar Türkiye Sahasının Demonoloji ve Diabolojisi*, İstanbul: Selenge Yayınları.
PROPP, Vladimir (1985). *Masalın Biçimbilimi*, (çev. Mehmet Rifat-Sema Rifat), İstanbul: Bilim/Felsefe/Sanat Yayınları.
[RAN], Nazım Hikmet (2013). *Ferhad ile Şirin*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
REFİĞ, Gülper (2018). *Ben "Aşk"ı Doğu'da Tanıdım Batı'da "Ölüm"ü Gör-*

düm Halit Refiğ, İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
ROTHA, Paul (2000). *Sinemanın Öyküsü*, (çev. İbrahim Şener), İstanbul: İzdüşüm Yayınları.
RYAN, Michael- Douglas Kellner (2016). *Politik Kamera*, (çev. Elif Özsayar), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
SAKAOĞLU, Saim (2004). *101 Anadolu Efsanesi*, Ankara: Akçağ Yayınları.
SARIYÜCE, Hasan Lâtif (2010). *Anadolu Masalları*, İstanbul: Kapı Yayınları.
SAUSSEY, Edmond (1952). *Türk Halk Edebiyatı*, (çev. İlhan Başgöz). Ankara: Emek Basım-Yayımevi.
SCHIMMEL, Annemarie (2004). *Tanrı'nın Yeryüzündeki İşaretleri İslama Görüngübilimsel Yaklaşım*, (çev. Ekrem Demirli), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
SCHNEPP, Gerald J. (1932). "The Concept of Mana", *The George Washington University Institute for Ethnographic Research*, Vol. 5, No. 4, pp. 53-61.
SCOGNAMILLO, Giovanni (1996). *Batı Sinemasında Türkiye ve Türkler*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
SCOGNAMILLO, Giovanni-Metin Demrihan (2005). *Fantastik Türk Sineması*, Kabalcı Yayınevi.
SCOGNAMILLO, Giovanni (2010). *Türk Sinema Tarihi*, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
SENCER, Yakut (1979). *Türkiye'de Kentleşme*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
SEVENGİL, Refik Ahmet (2015). *Türk Tiyatrosu Tarihi*, İstanbul: Alfa Yayınları.
SEYİDOĞLU, Bilge (1989). "Folklor Üzerine", *Millî Folklor*, C. 1, S. 3, s. 4-5.
SEYİDOĞLU, Bilge (1995). *Mitoloji Üzerine Araştırmalar Metinler ve Tahliller*, Kayseri: Bizim Gençlik Yayınları.
SEYİDOĞLU, Bilge (1997). *Erzurum Efsaneleri*, İstanbul: Erzurum Kitaplığı.
SÖZEN, Mustafa (2017). "Anlatımsal Bir Öge Olarak Sinemada Ses Efektleri: Tanımlamalar, Filmler, Çözümlemeler", *Akademik Bakış Dergisi*, S. 61, s. 477-503.
STARR, Larry-Christopher Waterman (2006). *American Populer Music: The Rock Years*, New York: Oxford University Press.
ŞAHİN, Erdal (2008). "Kuş Dili", *Kültür Tarihimizde Gizli Diller ve Şifreler*, (ed. Emine Gürsoy Naskali-Erdal Şahin), İstanbul: Picus Yayıncılık, s. 11-34.
ŞAHİN, Güven-Nuran Taşlıgil (2013). "Türkiye'de Tütün (Nicotiana tabacum L.) Yetiştiriciliğinin Tarihsel Gelişimi ve Coğrafi Dağılımı", *Doğu* Coğrafya Dergisi, C. 18, S. 30, s. 71-101.
ŞENTÜRK, Ahmet (1978). "Malatya'da Unutulan Bir Meslek: Katırcılık", *Türk Folklor Araştırmaları*, S. 344, s. 8275-8276.

ŞİMŞEK, Esma (1987). *Arzu ile Kamber Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma*, "Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi", Elâzığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
ŞİMŞEK, Esma (2017), "Türk Masallarının Millî Tipi: Keloğlan", *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, S. 11, s. 41-57.
ŞİMŞEK, Gizem (2016). *Sinemada Korku ve Din: 2000 Sonrası Amerikan ve Türk Filmlerinde Cin Unsurunun Çözümlemesi*, İstanbul: Pales Yayınları.
ŞİMŞEK, Gizem (2017). *Türk Korku Sineması Kronolojisi 1914-2015*, İstanbul: Pales Yayınları.
ŞİŞMAN, Bekir (2011). "Samsunda Tütün Folkloru", *Bilge Seyidoğlu Kitabı*, İstanbul: Dergâh Yayınları, s. 334-341.
ŞORAY, Türkan (2017). *Sinemam ve Ben*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
TAN, Nail (1988). *Folklor (Halkbilimi) Genel Bilgiler*, İstanbul: Halk Kültürü.
TANER, Haldun vd. (1966). *Tiyatro Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
TANYU, Hikmet (2007). *Türkiye'de Adak ve Adak Yerleri*, Ankara: Elips Kitap.
TAŞ, Vadullah (2009). *Memduh Ün Filmlerini Anlatıyor*, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
TATCI, Mustafa (2005). *Yunus Emre Külliyâtı I Yûnus Emre Dîvânı İnceleme* (Gözden Geçirilmiş İlâveli Baskı), İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
TAVERNIER, Jean-Baptiste (2010). *Tavernier Seyahatnamesi*, (ed. Stefanos Yerasimos), (çev. Teoman Tunçdoğan), İstanbul: Kitap Yayınevi.
TEKELİOĞLU, Yavuz (2010). "Toprak Reformu ve Türkiye Uygulamaları", *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 19, s. 43-80.
TEKSOY, Rekin (2005). *Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi Cilt 1*, İstanbul: Oğlak Yayıncılık.
TEZEL, Naki (1969). *Türkiye Folklor ve Etnografya Kılavuzu*, Ankara: Milli Folklor Enstitüsü Yayınları.
THOMSON, David (2018). *Bir Film Nasıl İzlenir?*, (çev. Ayşecan Ay), İstanbul: Alfa Yayınları.
TOSUN, Necdet (2015). "Nakşibendiyye", *Türkiye'de Tarikatlar Tarih ve Kültür*, (ed. Semih Ceyhan), İstanbul: İSAM Yayınları, s. 611-692.
TRT Türk Halk Müziği Repertuar Kitabı (Ezgi Adına Göre), Ankara: TRT Müzik Dairesi Yayınları, yty.
TUNÇ, Ertan (2012). *Türk Sinemasının Ekonomik Yapısı (1896-2005)*, İstanbul: Doruk Yayımcılık.

TUTEL, Eser (2004). "Dünkü Hristaki'nin Geçidinden Bugünkü Çiçek Pasajı'na", *Bütün Dünya* C. 5, S. 5, s. 50-57.
Türkçe Sözlük, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, (2005).
Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü II, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, (1993).
TÜRKMEN, Fikret (1989). *Letaîf-i Nasreddin Hoca (Burhaniye Tercümesi) İnceleme-Şerh*, Kültür Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.
TÜRKMEN, Fikret (1998). *Tahir ile Zühre*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
TÜRKMEN, Mehmet (2009). "Dünden Bugüne Türk Toplumlarında Çevgen/Çöğen/Çevgan/Polo Oyununa Genel Bakış", *Türk Dünyası Araştırmaları* S. 183, s. 479-491.
Türkü Life, "Unutulmayan Burdurlu, Bir Teke Yöresi Yareni: Ahmet Yamacı", S. 33, (2019), s. 22-25.
ÜÇER, Müjgan (2011). "Sivas'ta Çobanlık", Çoban Kitabı, (ed. Emine Gürsoy Naskali), İstanbul: Kitabevi, s. 249-271.
ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir (1973). *Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları*, Ankara: Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Cumhuriyet'in 50. Yıldönümü Yayınları.
VERMEIR, Koen (2005). "The Magic of the Magic Lantern (1660–1700): On Analogical Demonstration and the Visualization of the İnvisible", *British Society for the History of Science*, 38 (2), pp. 127–159.
WINZELER, Robert L. (2012). *Anthropology and Religion: What We Know, Think and Question*, AltaMira Press.
YALVAÇ, Ahsen (2013). *Türk Sineması ve Arabesk*, İstanbul: Agora Kitaplığı.
YAŞAR, Ahmet (2016). "Kahvehane", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Ek-2, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, s. 3-5.
Yılar, Ömer (2016). *Yemliha'dan Camasbnâme'ye Lokman Hekim'den Günümüze Şahmaran (Metinlerarası Çözümlemeler)*, Ankara: Pegem Akademi.
YILDIM, Dursun (1998). Türk Bitiği, Ankara: Akçağ Yayınları.
YILDIZ, Engin (2008). *Gecekondu Sineması*, İstanbul: Hayalet Kitap.
YILMAZ, Cevdet (2016). "Vezirköprü-Kunduz Ormanlarından Bafra Kereste Fabrikası'na Kızılırmak Üzerinden Tomruk Nakliyatı", *Bütünşehir* S. 11, s. 18-16.
YURDATAP, Selami Münir (1953). "Bir İstanbul Masalı: Ali Cengiz Oyunu", *Türk Folklor Araştırmaları* S. 46, s. 735-736.
YURDİGÜL, Aslı- İbrahim Ethem Zinderen (2015). "Türk Sinemasında Korku-Korku İkonları ve Özel Efekt Teknolojileri", *Türlerle Türk Sineması*, (ed. Yelda Özkoçak), İstanbul: Derin Yayınları, s. 159-191.

İnternet Kaynakçası

URL. 1 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.thesnugg.com/camera-obscura-history-timeline.aspx
URL. 2 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.britannica.com/science/Huygens-principle
URL. 3 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.precinemahistory.net/1750.htm
URL. 4 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://research.gold.ac.uk/16880/1/Public%20Exhibition%20of%20Moving%20Pictures%20Before%201896.pdf
URL 5 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.sabah.com.tr/yazarlar/uluc/2018/01/10/bir-muhtesem-cem-yilmaz-filmi
URL 6 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.hurriyet.com.tr/sinema-tutkunlari-cali-koy-filmleri-festivalin-40535916
URL 7 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.gulsehir.org.tr/yazarlar/doc-dr-faruk-guclu/kapadokya-da-cekilen-yerli-ve-yabanci-filmler/181/
URL 8 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.imdb.com/find?q=Frankenstein&s=tt&ref_=fn_al_tt_mr
URL 9 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.radikal.com.tr/sinema/a-r-o-g-medeniyetinde-garip-bir-arif-911383/
URL 10 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.tsa.org.tr/tr/film/oduller/54/kuyu
URL 11 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://dubyo.aku.edu.tr/dinarda-gezilecek-yerler/
URL 12 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.mimdap.org/?p=98350
URL 13 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.milliyet.com.tr/gazino-kulturu--60-lardan-90-lara-turkiye-de-eglence--molatik-9787/
URL 14 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/denizlinin-8-asirlik-sudan-koyun-gecirme-yarismasi-381763.html
URL 15 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://aregem.ktb.gov.tr/TR-159257/somut-olmayan-kulturel-miras-ulusal-envanteri.html
URL 16 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.hurriyet.com.tr/seyahat/istanbulda-kalabaliktan-uzak-sa-

kin-cennet-catalca-41009201
URL 17 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://prometeatro.files.wordpress.com/2010/12/01-tt1-koyseyirlik.pdf
URL 18 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=b83_554FXSk
URL 19 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.trakyagezi.com/trakya-dugunu/
URL 20 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://mudurnu.bel.tr/mudurnu/ahilik-ve-esnaf-duasi
URL 21 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://aregem.ktb.gov.tr/TR-196379/islik-dili.html
URL 22 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://aregem.ktb.gov.tr/TR-51104/islik-dili.html
URL 23 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.ntv.com.tr/sanat/sibel-filmi-icin-islik-dili-ogrendiler,D-3GXlbS5bEqyJWbnNNj4RQ
URL 24 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.filmloverss.com/metro-goldwyn-mayer-logosunun-hikayesi/
URL 25 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://pdfs.semanticscholar.org/9d57/97155a188a7380d62b951646a6b6979523fb.pdf?_ga=2.38481827.1089541749.1583694256-466100558.1583534405
URL 26 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.uzmantv.com/elektronik-baglamayi-nasil-gelistirdiniz
URL 27 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=rMtEHQN0Xy8
URL 28 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.postseyyah.com/turkunun-eski-adi-hada/
URL 29 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://balikesir-edremit.gov.tr/hasanboguddu
URL 30 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.sinemalar.com/
URL 31 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
http://www.beyazperde.com/
URL 32 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.tsa.org.tr/
URL 33 (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk_korku_sinema_filmleri_listesi

Film Künyeleri

10. Köy Teyatora (2014). yön. Bahadır Abşin, sen. Neslihan Yalman, Boyoz Akademi.

Acı Zeytin (1961). yön. Nişan Hançer, sen. Aziz Sarıkaya, İnan Film.

Adak (1979). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki, sen. Başar Sabuncu, Yeşilçam Film.

Afilli Delikanlılar (1964). Yön. Orhan Aksoy, se. Bülent Oran, Erman Film.

Ak Altın (1957). yön. Ömer Lütfi Akad. sen. Ömer Lütfi Akad, Erman Film.

Ali Cengiz Oyunu (1971), yön. Halit Refiğ, sen. Halit Refiğ, Hikmet Tozman Film.

Ana (1967). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Şahin Film.

Arzu ile Kamber (1952). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad -Mediha Akad, Erman Film.

Arzu ile Kamber (1972). yön. Mehmet Bozkuş, sen. Mehmet Bozkuş-Fuat Özlüer, Osmanlı Film.

Aşkların En Güzeli (1972). yön. Nejat Saydam, sen. Nejat Saydam, Acar Film.

At (1981). yön. Ali Özgentürk, sen. Işıl Özgentürk, Asya ve Kentel Film.

Ateş Böceği (1975). yön. Osman Seden, sen. Ahmet Üstel, Akün Film.

Ateşli Kan (1962). yön. Süreyya Duru, sen. Bülent Oran-Remzi Jöntürk, Duru Film.

Aysel Bataklı Damın Kızı (1934), yön. Muhsin Ertuğrul, sen. Mümtaz Osman, İpek Film.

Baba Bizi Eversene (1975). yön. Oksal Pekmezoğlu, sen. Ahmet Üstel, Erman Film.

Baldız (1975). yön. Temel Gürsu, sen. Suavi Sualp, Erdoğan Tünaş, Olgun Film.

Bedrana (1974). yön. Süreyya Duru, sen. Vedat Türkali-İhsan Yüce, Murat Film.

Ben Bir Garip Keloğlan'ım (1976), yön. Süreyya Duru, sen. Suavi Sualp-Rüştü Asyalı, Has Film.

Beyaz Mendil (1955). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Duru Film.

Bir Dağ Masalı (1967), yön. Turgut Demirağ, sen. Turgut Demirağ, And Film.

Bir Türk'e Gönül Verdim (1969). yön. Halit Refiğ, sen. Halit Refiğ, Erman Film.

Boş Beşik (1969). yön. Orhan Elmas, sen. Orhan Elmas-Memduh Ün-Duygu Sağıroğlu, Uğur Film.

Çalsın Sazlar Oynasın Kızlar (1954). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Osman

F. Seden, Kemal Film.

Çarşamba Karısı (2006). yön. Uluç Bayraktar, sen. Çağan Irmak, Avşar Film.

Çarşamba'yı Sel Aldı (1970). yön. Mehmet Aslan, sen. Ali Fuat Kalkan, Hayat Film.

Çatallı Köyü (1968), yön. Ülkü Erakalın, sen. Bülent Oran, Ülkü Film.

Çayda Çıra Efsanesi (1982). yön. Yücel Uçanoğlu, sen. Cengiz Bektaş-Erkan Abacı, Harput Film.

Çiçek Abbas (1982). Yön. Sinan Çetin, sen. Yavuz Turgul, Kök Film.

Çökertme (1997). yön. Tunca Yönder, sen. Ahmet Haluk Ünal, Yeni Yapımlar.

Çöpçüler Kralı (1977). yön. Zeki Ökten, sen. Umur Bugay, Arzu Film.

Dadaloğlu (1971). yön. Melih Gülgen, sen. Melih Gülgen, Topkapı Film.

Dadaloğlu'nun İntikamı (1972). yön. Yavuz Figenli, sen. Recep Filiz, Topkapı Film.

Dağlar Bizimdir (1964). yön. Nejat Saydam, sen. Nejat Saydam, Acar Film.

Dağlar Kralı (1963). yön. Mehmet Dinler, sen. Fikret Arıt, As Film.

Deli Dumrul (2007). yön. Atilla Candemir, sen. Atilla Ergin, TRT.

Deli Yusuf (1975). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki, sen. Bülent Oran, Umur Bugay, Berrin Giz, Atıf Yılmaz Batıbeki, Erman Film.

Derman (1983). yön. Şerif Gören, sen. Ahmet Soner, Gülşah Film.

Dondurmam Gaymak (2005). yön. Yüksel Aksu, sen. Yüksel Aksu, Makara Film-Hermes Film.

Dumlupınar: Vatan Sağolsun (2020). yön. Can Ulkay, sen. Mert Dikmen, Dijital Sanatlar.

Dünyayı Kurtaran Adam (1982), yön. Çetin İnanç, sen. Cüneyt Arkın, Anıt Film.

Erkek Güzeli Sefil Bilo (1979). yön. Ertem Eğilmez, sen. Yavuz Turgul, Arzu Film.

Erkeklik Öldü Mü Atıf Bey (1962). yön. Mehmet Dinler, sen. Bülent Oran, Kemal Film.

Esir Hayat (1974). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Erman Film.

Ezo Gelin (1968). yön. Orhan Elmas, sen. Orhan Elmas, Uğur Film.

Ezo Gelin (1973). yön. Feyzi Tuna, sen. Orhan Elmas, Uğur Film.

Ferhat ile Şirin Bir Aşk Masalı (1978). yön. Ejder İbrahimov, sen. Ejder İbrahimov, Tuğra Film-Mos Film.

Gaddar (1974). yön. Mehmet Aslan, sen. Osman Seden, Barlık Film.

Gelin Oy (1986). yön. Yavuz Yalınkılıç, sen. Yavuz Yalınkılıç, Onur Film.

Gelinin Muradı (1957). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki. sen. Atıf Yılmaz Batıbeki, Duru Film.

Gırgıriye (1981). yön. Kartal Tibet, sen. Sadık Şendil, Erler Film.

Gökçe Çiçek (1972). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Erman Film.

Gölge Oyunu (1992). yön. Yavuz Turgul, sen. Yavuz Turgul, Erler Film.

Gölgeler ve Suretler (2010). Yön. Derviş Zaim, sen. Derviş Zaim, Maraton Filmcilik.

Gönülden Gönüle Hafız Yusuf Efendi (1987). yön. Türker İnanoğlu, sen, Safa Önal, Erler Film.

Gönüller Fatihi Yunus Emre (1973). yön. *Özdemir Birsel, sen. Özdemir Birsel, Elvan Film.*

Gönüller Sultanı Mevlâna (1973). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki, sen. Turgut Özakman-Engin Orbey, Dar Film.

Gulyabani (2013). yön. Orçun Benli, sen. Orçun Benli, Alptekin Öztürk, Şükrü Üçpınar, Muhteşem Film.

Hacı Bektaş-ı Veli "Anadolu'yu Türkleştirenler" (1967). yön. T. Fikret Uçak, sen. Yahya Benekay, Dede Film.

Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü? (2006). yön. Ezel Akay, sen. Levent Kazak-Ezel Akay, İstisnai Filmler ve Reklamlar.

Halıcı Kız (1953). yön. Muhsin Ertuğrul, sen. Mubrure Sami Alevok, Doğan Kardeş Yayınları.

Hasan Boğuldu (1990). yön. Orhan Aksoy, sen. Orhan Aksoy, Penta Film.

Hazal (1979). yön. Ali Özgentürk, sen. Onat Kutlar-Ali Özgentürk, Umut Film.

Hoş Memo (1970). yön. Çetin İnanç, sen. Burhan Bolan, Erman Film.

Irmak (1972). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Dadaş Film.

İbo ile Güllüşah (1977). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki, sen. Atıf Yılmaz Batıbeki, Gülşah Film.

İftarlık Gazoz (2016). yön. Yüksel Aksu, sen. Yüksel Aksu, NuLook Productions vd.

İmdat ile Zarife (1990). yön. Nesli Çölgeçen, sen. Nesli Çölgeçen, Hakan Aytekin, İrfan Eroğlu, MTV Yapım.

İstanbul'da Cümbüş Var (1968). yön. Özdemir Birsel, sen. Sadık Şendil, Hisar Film.

Kaf Dağını Terkedenler (1971), yön. Natuk Baytan, sen. Gündüz Yıldırımgeç, Ageç Film.

Kahpe Bizans (1999). yön. Gani Müjde, sen. Gani Müjde, Özen Film, Arzu Film.

Kahpe Kurşun (1957). yön. Nişan Hançer, sen. Özdemir Birsel, Birsel Film.

Kalandar Soğuğu (2015). yön. Mustafa Kara, sen. Mustafa Kara-Bilal Sert, Nermin Aytekin.

Kanlı Nigâr (1968). yön. Ülkü Erakalın, sen. Sadık Şendil, Hisar Film.

Kanlı Nigâr Cihan Yandı (1981). yön. Memduh Ün, sen. Orhan Aksoy, Uğur Film.
Kapıcılar Kralı (1976). yön. Zeki Ökten, sen. Arif Keskiner, Umur Bugay, Çiçek Film.
Karanlık Dünya (1952). yön. Metin Erksan, sen. Bedri Rahmi Eyuboğlu, Atlas Film.
Katırcılar (1987). yön. Şerif Gören, sen. Hüseyin Kuzu-Eyüp Halit Türkyazıcı, Uzman Film.
Keloğlan (1948), yön. Vedat Örfi Bengü, sen. Vedat Örfi Bengü, Hayk Film.
Keloğlan (1965), yön. Yavuz Yalınkılıç, sen. Yavuz Yalınkılıç, Sev-Ar Film.
Keloğlan (1971), yön. Süreyya Duru, sen. Suavi Sualp, Alfan Film.
Keloğlan Aramızda (1971), yön. Sırrı Gültekin, sen. Turgut Özakman, Alfan Film.
Keloğlan ile Cankız (1972), yön. Metin Erksan, sen. Turgut Özakman, Has Film.
Keloğlan İş Başında (1975), yön. Nuri Ergün, sen. Turgut Özakman, Barış Film.
Keloğlan Karaprens'e Karşı (2006), yön. Tayfun Güneyer, sen. Tayfun Güneyer, Energy Medya ve Prodüksiyon.
Keloğlan ve Yedi Cüceler (1971), yön. Semih Evin, sen. Semih Evin, Özleyiş Film.
Kerem ile Aslı (1971). yön. Orhan Elmas, sen. Orhan Elmas, Uğur Film.
Kızgın Toprak (1973). yön. Feyzi Tuna, sen. Feyzi Tuna-Tarık Dursun, Kadri Film.
Kızılırmak Karakoyun (1967), yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Dadaş Film.
Kibar Feyzo (1978). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki, sen. İhsan Yüce, Arzu Film.
Köprü (1975). yön. Şerif Gören, sen. Fuat Özlüer, Akün Film.
Köroğlu Çamlıbel'in Aslanı / Kılıçların Zaferi (1968). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki, sen. Ayşe Şasa, Uğur Film.
Kralların Öfkesi (1970). yön. Yücel Uçanoğlu, sen. Yücel Uçanoğlu, Topkapı Film.
Kurbağalar (1984). yön. Şerif Gören, sen. Özden Çankaya, Gülşah Film.
Kuyu (1968). yön. Metin Erksan, sen. Metin Erksan, Ortak Film.
L'immortelle (1963). yön. Alain Robbe-Grillet, sen. Alain Robbe-Grillet, Cocinor vd.
Manisa Tarzanı (1994). yön. Orhan Oğuz, sen. Nuray Oğuz. Promete Film.
Maskeli Beşler (2005). yön. Murat Aslan, sen. Murat Aslan, Arzu Film.
Mavi Boncuk (1958). yön. Esat Özgül, sen. Esat Özgül, Anadolu Film.
Mavi Boncuk (1974). yön. Ertem Eğilmez, sen. Sadık Şendil, Arzu Film.

Medea (1969). yön. Pier Paolo Pasolini, sen. Pier Paolo Pasolini, San Marco vd.

Memleketim (1974). yön. Yücel Çakmaklı, sen. Atilla Gökbörü, Elif Film.

Namus Belası (1974). yön. Yücel Uçanoğlu, sen. Yücel Uçanoğlu, Özdoğan Film.

Nasreddin Hoca (1971). yön. Melih Gülgen, sen. Melih Gülgen, Topkapı Film.

Nasreddin Hoca ve Timurlenk (1954). yön. Faruk Kenç, sen. Zeki Alpan, İstanbul Film.

Ne Sihirdir Ne Keramet (1951). yön. Esat Özgül, sen. Melih Başar, Erman Film.

Nehir (1977). yön. Şerif Gören, sen. Sadık Şendil, Arzu Film.

Nikâh (1983). yön. Remzi Jöntürk, sen. Metin Tabak, Çağatay Film.

Oğlum Osman (1973). yön. Yücel Çakmaklı, sen. Bülent Oran-Salih Diriklik, Elif Film.

Pehlivan (1984). yön. Zeki Ökten, sen. Fehmi Yaşar, Şeref Film.

Sakar Şakir (1977). yön. Natuk Baytan, sen. Suavi Sualp, Cem Film.

Sarı Kız/Kız Evliya (1973). yön. Nuri Akıncı, sen. Nuri Akıncı, Tuba Film.

Sarı Mercedes/Fikrimin İnce Gülü (1987). Yön. Tunç Okan, Sen. Tunç Okan, Evren Film-L'European-Man Film.

Sazlı Damın Kahpesi (1956). yön. Muharrem Gürses, sen. Muharrem Gürses, Birsel Film.

Selvi Boylum Al Yazmalım (1977). yön. Atıf Yılmaz Batıbeki, sen. Ali Özgentürk, Yeşilçam Film.

Sevimli Frankeştayn (1975). yön. Nejat Saydam, sen. Nejat Saydam, Acar Film.

Sibel (2018). yön. Çağla Zencirci, Guillaume Giovanetti, sen. Çağla Zencirci, Guillaume Giovanetti, Mars Productions.

Sihirli Define (1950), yön. Semih Evin, sen. Semih Evin, Erman Kardeşler Film.

Sihirli Şamdan (1976), yön. Yavuz Figenli, sen. Recep Filiz, Kuzey Film.

Susuz Yaz (1963). yön. Metin Erksan, sen. Metin Erksan, Kemal İnci, İsmet Soydan, Hitit Film.

Süt Kardeşler (1976). yön. Ertem Eğilmez, sen. Sadık Şendil, Arzu Film.

Şahit (1978). yön. Vural Pakel, sen. Vural Pakel, Barış Film.

Şahmaran (1972). yön. Rahmi Kafadar, sen. Ümit Gürses, Tanrıdağ Film.

Şahmaran Bir İstanbul Masalı (1993). yön. Zülfü Livaneli, sen. Zeynep Avcı-Zülfü Livaneli, İnter Film.

Şark Bülbülü (1979). yön. Kartal Tibet, sen. Osman F. Seden, Fatoş Film.

Tahir ile Zühre (1952). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Erman Film.

Taksi Şoförü (1976). yön. Şerif Gören, sen. Safa Önal, Uğur Film.
Tokatçı (1983). yön. Natuk Baytan, sen. Suphi Tekiner, Cem Film.
Tomruk (1982). yön. Şerif Gören, sen. Ahmet Soner, Anadolu Film.
Toprağın Teri (1981). yön. Natuk Baytan, sen. Bülent Oran-Mehmet Soyarslan, Özen Film.
Toprak (1952), yön. Nedim Otyam, sen. Fikret V. Otyam, Barbaros Film.
Tütün Zamanı (1959). yön. Orhan Murat Arıburnu, sen. Orhan Murat Arıburnu, Murat Film.
Uzun İnce Bir Yol (1991). yön. Tunç Başaran, sen. Tunç Başaran, Magnum Film.
Üç *Kağıtçı* (1981). yön. Natuk Baytan, sen. Natuk Baytan, Cumhur Film
Ver Elini İstanbul (1962). yön. Aydın Arakon, sen. Attila İlhan, Acar Film.
Vurun Kahpeye (1949), yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Erman Film.
Yangın Var (1960). yön. Ömer Lütfi Akad, sen. Ömer Lütfi Akad, Kaynak Film.
Yetimler Ahı (1956). yön. Muharrem Gürses, sen. Muharrem Gürses, Güven Film.
Yürek Yarası (1982). yön. Orhan Elmas, sen. Memduh Ün, Uğur Film.

Görüntü Alınan Filmlerin URL'leri
(Çalışmada yer alma sırasına göre)

L'immortelle (1963) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=mKcUzSLk4dI
Ne Sihirdir Ne Keramet (1951) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=MZluIg7JOMA
Medea (1969) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=HUCeRd3kJHI
Bir Türk'e Gönül Verdim (1969) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=_T0i6PHSe6I
Aysel Bataklı Damın Kızı (1934) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=2K40V8BqUSQ
Toprak (1952) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=qcehUoGj0bU
Mavi Boncuk (1958) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=oREDFdvDk64
Tütün Zamanı (1959) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=PnVDJuU-FHM
Kuyu (1968) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=cW6rKd6Qf0g
Kara Çarşaflı Gelin (1975) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=aeKt-IDZykA

İstanbul'da Cümbüş Var (1968) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=nAbI0INDh_M
Vurun Kahpeye (1949) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=C4yp7t3SYqM
Ana (1967) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=iFPP6RtfYo0
Kızılırmak Karakoyun (1967) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=3JEkvfLa4Ro
Düğün (1973) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=nWeUcZkjtXM
Köprü (1975) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=yljweAavwF4
Nehir (1977) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=SXHGA-nz-RY
Tomruk (1982) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=31nTuOJLqXg
Derman (1983) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=5FQq5NgAWjc
Katırcılar (1987) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=jxgS9-ZUkLs
Bedrana (1974) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=eIk4S7QjFJc
Adak (1979) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=GEdgYkyO53Y
Hazal (1979) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=Hl4IOEoqabU
At (1981) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=4BKSeji_X88
Pehlivan (1984) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=DF7deAb3eIY
Kurbağalar (1984) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=5Muk2WR3q-g
Gelin Oy (1986) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=DYNOpuCwb8Y
Oy Bebek Oy (1990) (Son Erişim Tarihi 10.06.2020)
https://www.youtube.com/watch?v=8D4u47wssRA

Dizin

Semboller

3-Groschen Oper 224
10. Köy Teyatora 167
13. Kabile 82
666 Cin Musallatı 391

A

Abdülhak Şinasi Hisar 180
Acı 78
Acı Türkü 249
Acı Zeytin 232
Ada\ Zombilerin Düğünü 390
Adagio for Strings 244
Adak 194
Adile Naşit 233, 272, 349
Adolf Körner 361
Adrian Lyne 389
Afilli Delikanlılar 235
Agâh Özgüç 388
Ağıt 78
Ahmet Fehim 43
Ahmet Fehim Efendi 42
Ahmet Gazi Ayhan 265
Ahmet Kayışkesen 232
Ahmet Kostarika 122
Ahmet Mekin 80
Ahmet Özhan 350
Ahmet Rasim 151
Ahmet Tarık Tekçe 100
Ahmet Vefik Paşa 40
Ahmet Yamacı 95, 117, 248, 260, 261, 262, 264, 265, 266, 267, 268, 270, 272, 278, 279, 280, 281, 282, 283
Ak Altın 248, 281, 282
Akdeniz Tatili 75
Alâaddin Şensoy 155
Alacakaranlık Kuşağı 395
Alageyik 289
Ala Geyik 247
Alain Robbe-Grillet 75
Alamet-i Kıyamet 391
Alan Crosland 224
Ala Sigalova 342
Alemdar Vakası 41
Alem-i Cin 391
Alem-i Cin 2 391
Alev Gömlek (Ezo Gelin) 358
Alexandre Promio 35
Alfred Clark 28
Alfred Hitchcock 224
Ali Cengiz Oyunu 284, 285
Ali ile Gül 247
Âlim Şerif Onaran 229, 290
Ali Özgentürk 206
Ali Şen 367
Ali Taner Baltacı 83
Aliye Rona 122, 129, 137
Alkarısı\Cinnet 391
Allahaısmarladık 288
Allah'ın Cenneti 225, 246, 249
Allı Gelin 248
Alptekin Öztürk 396
Altın Prens Devler Ülkesinde 375
Aman Dünya Ne Dar İmiş 249
Ammar\Cin Tarikatı 391
Ammar 2\ Cin İstilası 391
Ana 164
Anadolu Evliyaları 312
Anaganaga O Dheerudu 78
André Bazin 73, 292, 372
André Hugon 224
Ankara Ekspresi 288
Annie Ball 141
Apaşlar 252, 255
Araf 390
Araf 2\ Cin Bebek Doğuyor 391
Araf 3\ Cinler Kitabı 392
Araf 4\ Meryem 392
Arif Sağ 258
Arif V 216 160

A.R.O.G 83
Arthur Koestler 82
Arzu ile Kamber 81, 247, 289, 298, 300, 301, 302, 327
Arzu Okay 302, 375
Asmalı Konak Hayat 79
Astral Seyahat 391
Aşgar\Cin Vadisi 391
Âşık Beyhani 253
Âşık Dertli 253
Âşıklar Kabesi Mevlâna 312
Âşık Mahsuni Şerif 254
Âşık Veysel 76, 248, 252, 303
Aşkın Dansı Sevgi Emektir 79
Aşkın Gözyaşları 246
Aşk Istıraptır 288
Aşkların En Güzeli 102
At 205
Ateş Böceği 367
Ateşli Kan 266
Ateşten Gömlek 44, 288
Atıf Kaptan 271
Atıf Yılmaz Batıbeki 45, 196, 272, 280, 289, 290, 309, 332, 349, 365
Auburn Hapishanesinin Genel Görünüşüyle Birlikte Czolgosz'un İdamı 29
Avcı 254
Ayastefanos'taki Rus Abidesinin Yıkılışı 39
Aya Yolculuk 30
Aydın Arakon 388
Aysel Bataklı Damın Kızı 44, 84, 85, 225, 245
Aysel Tanju 266
Ayşen Gruda 233
Ayşe Şasa 332, 349
Aytaç Arman 106, 129, 190
Aytekin Akkaya 82
Aytekin Çeşmeci 249
Azap 391
Azazil\Düğüm 391
Azazil 2\ Büyü 391
Azem\ Cin Karası 391
Azem 2\ Cin Garezi 391
Azem 3\ Cin Tohumu 391
Azem 4\ Alacakaranlık 391
Aziz Şenses 95, 280

B

Baba 259
Baba Bizi Eversene 254
Bach 282
Baha Gelenbevi 374
Baldız 101
Balıkçı Güzeli Bin İkinci Gece 374
Balliamo İl Twist 266
Barış Manço 155, 252, 253, 254, 273
Baskın 391
Başar Sabuncu 196
Battal Gazi Geliyor 289
Battalnâme 336
Bebeğin Kahvaltısı 28
Bebek Ağıtı 316
Bedrana 190
Bedri Ayseli 249
Bedri Rahmi Eyüboğlu 303
Behçet Mahir 331
Behiye Aksoy 155
Bekir Yıldız 190
Beklenen Şarkı 247
Belgin Doruk 382
Belkıs Akkale 217
Ben Bir Garip Keloğlan 287, 288
Berrin Giz 365
Berzah\ Cin Alemi 391
Beş Hasta Var 289
Beyazıt Öztürk 351
Beyaz Mendil 248, 249, 269, 279
Beybonlar 252
Beyoğlu 4
Bezm-i Ezel 391
Bican Efendi Belediye Müfettişi 41
Bican Efendi Para Peşinde 41
Bican Efendi Tebdil-i Havada 41
Bican Efendi Yeni Zengin 41

Bilal-i Habeşi 312
Bilal İnci 255
Binali Selman 116, 274
Binbir Gece Masalları 336
Binbir Gece Sarayı 30
Binnaz 43
Bir Amerikan İtfaiye Erinin Yaşamı 32
Bir Aşk Hikâyesi [Tuş] 289
Bir Ceza Avukatının Anıları 79
Bir Cinayet Öyküsü 31
Bir Dağ Masalı 285
Bir Kabin Etrafında 22
Bir Kumarbazın Yaşamı 31
Bir Millet Uyanıyor 44, 225, 245
Bir Posta Arabası Soygunu 31
Bir Şoförün Gizli Defteri 289
Birtane Güngör 378
Bir Teselli Ver 251
Bir Türk'e Gönül Verdim 78, 80
Bir Ulusun Doğuşu 33
Bir Zamanlar Bir Savaş Vardı 78
Blackmail 224
Bodrum Hakimi 256
Boğaziçi Mehtapları 180
Born of Fire 75
Boş Beşik 247, 289, 316
Bram Stoker 386
Bryan Foy 224
Bunalımlar 252
Burak Aksak 368
Burhan Felek 41, 348
Bu Vatanın Çocukları 78, 278
Bülent Oran 87, 342, 365
Büyü 390
Büyü 2 391
Büyük Tren Soygunu 31, 32

C

Cahit Berkay 255, 256
Cahit Öztelli 327
Camesbnâme 336
Camsbnâme 338
Canlı Karagöz 348
Canlı Karagöz'ün Macreaları [Mihriban Sultan] 289
Carl Theodor Dreyer 73, 224
Cartel 273
Casablanca 259
Casus 41
Cavidan Dora 110
Ceberrut 391
Cecil B. DeMille 107
Cehennem 390
Celal Esat Arseven 41, 43
Celal Şahin 141
Cemalim 79
Cem Karaca 155, 252, 253, 254, 255
Cem Yılmaz 83, 160, 260
Cengiz Altuntaş 253
Cengiz Aytmatov 256
Cengiz Bektaş 322
Cenknâme 336
Cenneti Beklerken 79
Cennet Mahallesi 233
Cennet Türkiye 106
Ceyda Karahan 380
Charles Chaplin 224
Charles Moisson 35
Charles Pathe 30
Chopin 282
Cici Berber 225
Cilalı İbo Yıldızlar Arasında 262, 282
Cin\ Aşk Büyüsü 392
Cinayet-i Aşk 391
Cin Azabı 392
Cin Çeşmesi 391
Cin Deresi\ Müsfer 392
Cingöz Recai 288
Cin-i Ayet 391
Cin Kuyusu 391
Cinnet 392
Cinni\ Uyanış 391
Cin-si Bozuk 392
Cin Tepesi 391
Constant Coquelin 28
Coşkun Özer 116, 248, 279, 280

Crimson Tide 241
Cüneyt Arkın 82, 332, 367
Cüneyt Gökçer 303, 308, 309

Ç

Çağan Irmak 393
Çağrılan 391
Çakır Eminem 281
Çalsın Sazlar Oynasın Kızlar 141
Çarşamba Karısı 392, 393, 394, 395
Çarşamba'yı Sel Aldı 315
Çatallı Köy 87
Çayda Çıra Efsanesi 319, 322
Çeko 78
Çete 288
Çetin İnanç 82, 83, 106
Çığlık 388
Çığlıklarla Fısıltılar 244
Çiçek Abbas 256, 367
Çil Mehmet 260
Çökertme 100
Çölde Bir İstanbul Kızı 289
Çöpçüler Kralı 257

D

Dabbe 390
Dabbe\Bir Cin Vakası 390
Dabbe\Cin Çarpması 390
Dabbe 2 390
Dabbe 5\ Zehr-i Cin 391
Dabbe 6 391
Dadaloğlu 252, 253, 254, 270, 286
Dadaloğlu'nun İntikamı 254, 286
Dadaşlar 252
Dağlar Bizimdir 270, 283
Dağları Bekleyen Kız 289
Dağların Kartalı 78
Dağlar Kralı 247, 332
Dalgalı Deniz 28
Damla Sözmez 238
Das Boot 241
Das Cabinet des Dr. Caligari 386
Davaro 256, 398
David Wark Griffith 33, 224
Deccal 391
Deccal 2 391
Dede Korkut 100, 369
Dede Korkut Kitabı 255, 292, 368
Deli Dumrul 292
Deli Dumrul Kurtlar Kuşlar Aleminde 368
Deli Yusuf 365
Demir Karahan 122
Demir Perde 288
Deniz Altında 30000 Fersah 30
Denizde İsyan 241
Deprem 79, 256
Der blaue Engel 224
Der Golem 386
Derin Kökler 206
Derman 180
Der Müde Tod 386
Der Student von Prag 386
Dertli Irmak 278
Dertli Pınar 248, 249
Derviş 78
Dervişan 252
Derviş Bey 79, 256
Derviş Zaim 350
Devlerin Aşkı 256
Dikran Çuhacıyan 245
Dila Hanım 79, 256
Dil Dhadakne Do 78
Dilekler Zamanı 78
Dinçer Çekmez 250
Dipteki Düşman 241
Diyet 169
Doktor Civanım 280
Dondurmam Gaymak 233
Don Juan 224
Dost Hançeri 249
Douglas Kellner 387
Dracula 386
Drakula İstanbul'da 388
Dream Street 224
Dreyfus Olayı 30
Dr. Jekyll and Mr. Hyde 386

Dudaktan Kalbe 288
Dumlupınar\ Vatan Sağ Olsun 241
Duvarın Yıkılışı 28
Düğün 169
Düğün Gecesi Kanlı Nigâr 348, 382
Dünya Adamı 43
Dünyayı Kurtaran Adam 79, 82
Dünyayı Kurtaran Adamın Oğlu 79
Düşman 101

E

Eadweard 25
Eba Müslim Horasani 312
Ecinni 391
Ecinni\ Tılsımlı Mezar 392
Edip Akbayram 252
Edward Muybridge 72
Edwin S. Porter 28, 31, 32
Efkan Efekan 155
Efsunlu\ Kabirden Gelen 392
Efsunlu Ayin 392
Ejder İbrahimov 342
Ekrem Bora 94
El-Cin 390
El-Deccur 392
Elif ile Mahmut 361
El Ummar 391
Elveda 278
Emanet 79
Engin Ayça 294
Engin Orbey 309
Enoch J. Rector 27
Ercan Bostancıoğlu 155
Ercişli Emrah ile Selvihan 303
Ercümet Er 167
Erkan Abacı 322
Erkek Güzeli Sefil Bilo 276
Erkeklik Öldü Mü Atıf Bey 349
Erkin Koray 252
Ernst Lubitsch 224
Erol Günaydın 211
Erol Taş 164, 220, 267, 302, 323
Ersen Dinleten 252
Ertem Eğilmez 237, 276, 396
Ertem Göreç 45, 374
Erzurumlu Emrah 253
Esat Özgül 77, 94
Esir Hayat 107
Etienne Marey 72
Eva Bender 80
Ev Kadını 391
Evliyâ Çelebi 152, 174, 177, 347, 348
Exorcist 389
Eyüp Uyanıkoğlu 232
Ezan 391
Ezel Akay 348, 349
Ezo Gelin 289, 358
Ezo Gelin'in Duası 358

F

Fabrikanın Gülü 249
Faruk Kenç 354
Faruk Peker 342
Fatal Attraction 389
Fatma Girik 155, 317, 358, 361
Fatma Türkan 116, 266, 270
Faust 386
Faust ile Marguerite 30
Fehmi Ege 141
Fehmi Yaşar 210, 211
Felak 391
Fèlicia Mallet 28
Felix Mesguich 35
Ferdinand Zecca 31
Ferdi Tayfur 225, 226
Ferhad ile Şirin 247
Ferhat ile Şirin 341, 342, 343
Ferhat ile Şirin Bir Aşk Masalı 342
Feriha Tevfik 225
Ferit Alnar 225, 245
Fikret Arıt 332
Fikret Hakan 100, 173, 249, 264, 332
Fikret Kızılok 252
Filiz Akın 107
Flying Clipper-Traumreise Unter Weissen Segein 75

fotoğrafçı İbrahim Ferid Bey 39
fotoğrafçı Necati Bey 36, 38
Francis Doublier 35
Francis Ford Coppola 259
Frankenstein 386
Frankenstein ya da Modern Prometheus 82
Frank Mottershaw 31
Fritz Lang 224
Fuat Uzkınay 36, 39, 40, 41, 42, 43
Funda 289
Füsun Kostak 393

G

Gaddar 255
Gaip 392
Gecede Işık 43
Gece Gelen\ Cin Bebek 392
Gece Gelenler 392
Geceler Yârim Oldu 249
Gece Seansı 391
Gelecekten Gelen Savaşçı 78
Gelin 78, 169
Gelin Ayşe'm 249
Gelinin Muradı 100, 249, 280, 289
Gelin Oy 217
Gen 390
Genco Erkal 205
George Albert Smith 32
Georges Méliès 29, 30, 385
Georg Wilhelm Pabst 224
Geri Döndü 391
Ghost Rider Spirit of Vengeance 78
Gırgıriye 232, 233
Giovanni Scognamillo 35, 374, 388
Goethe 386
Gomeda 390
Gökçeçiçek 168
Göksel Arsoy 155
Gölgeler ve Suretler 350
Gölge Oyunu 350
Gönül Akkor 155
Gönül Bayhan 262
Gönülden Gönüle Hafız Yusuf Efendi 350
Gönüller Fatihi Yunus Emre 312
Gönüller Sultanı Mevlâna 309
Gönül Yazar 141, 155, 266, 267
Görünmeyen Adam İstanbul'da 389
Görünmeyenler 390
Greta Garbo 43
Grimm 380
Guillaume Postel 148
Gulyabani 391, 392, 395, 396, 398
Güler Kardeşler 141
Gülerken Ağlayanlar 150
Güler misin-Ağlar mısın 256
Gülibik 78
Güliver'in Seyahati 30
Gülşen Bubikoğlu 226, 232
Gün Batarken 225
Gündüz Yıldırımgeç 286
Gürsel Konat Sağlamöz 349

H

Hababam Sınıfı 260
Hababam Sınıfı Üç Buçuk 390
Hacı Bektaş-ı Veli 303, 304
Hacı Bektaş-ı Veli \"Anadolu'yu Türkleştirenler\" 303
Hacivat Karagöz Neden Öldürüldü? 348, 351
Hafif Süvari Alayı Hücumu 75
Hakan Balamir 129, 312
Hakkı Haktanır 100
Hak Yolunda Hz. Yahya 312
Hale Soygazi 226
Halıcı Kız 45, 87
Halide Edip Adıvar 44, 161
Halide Pişkin 94
Halil Ergün 183
Halit Akçatepe 349
Halit Refiğ 80, 161, 284
Haluk Bilginer 351
Hamdi Değirmencioğlu 374
Hamiyet Yüceses 155

Hamzanâme 336
Hannas\ Karanlıkta Saklanan 391
Hans Albers 43
Happy Holigan 31
Haramiler 252
Harun Yeşilyurt 202, 205
Hasan Boğuldu 319, 324
Hasan Ceylan 264
Hasards ou Coïncidences 78
Häxan 386
Hayalet Sürücü 2 78
Hayati Hamzaoğlu 122, 176, 220, 315
Hazal 202
Hazan Mevsimi 150
Hazar Ergüçlü 350
Hazım Körmükçü 348, 354
Helak\ Kayıp Köy 391
Helak-Kayıp Köy 79
Henry C. Vincent 29
Herbie 367
Herhangi Bir Kadın 256
Hıçkırık 288
High Noon 243
Hikâye-i Şahmerân 338
Hikmet Çelik 216
Hilde Warren und der Tod 386
Himmet Ağa'nın İzdivacı 40
Hititya\ Madalyonun Sırrı 78
Hititya-Das Geheimnis Des Medaillons 78
Hodja Fra Pjort 78
Hop Dedik\ Deli Dumrul 368
Hoşgörüsüzlük 33
Hoş Memo 106
Htr2b-Dönüşüm 390
Hulusi Kentmen 378
Humraz\ Cin Tarikatı 392
Hüddam 391
Hüddam 2 391
Hülya Avşar 325
Hülya Koçyiğit 155, 170, 181, 214, 267
Hüseyin Baradan 142, 266
Hüseyin Karakaya 269
Hüseyin Peyda 94, 172, 309
Hüseyin Rahmi Gürpınar 42
Hüsrev ü Şirin 341
Hz. Ali Allah'ın Aslanı 312
Hz. Ayşe 312
Hz. Eyyub'un Sabrı 312
Hz. İbrahim 312
Hz. İbrahim ve Nemrut 312
Hz. Ömer 312
Hz. Ömer'in Adaleti 312
Hz. Süleyman ve Saba Melikesi 312
Hz. Yusuf 312

I

Il Derviscio 78
Il Mercante Di Pietre 78
Ingmar Bergman 244
Irmak 175

İ

İbiş 349
İblis\ Esir-i Beden 392
İblisin Oğlu 13. Vahşet 391
İbo ile Güllüşah 258
İbrahim Bey ve Kuran'ın Çiçekleri 78
İbrahim Tatlıses 251
İfrit 392
İfrit'in Diyeti\ Cinnia 391
İftarlık Gazoz 112, 255
İ. Galip Arıcan 225
İhsan Yüce 191, 272, 277
İki 391
İki Süngü Arasında 288
İlk ve Son 289
İllet 391
İlyas Salman 272, 276, 367
İmdat ile Zarife 146
İnce Memed 247
İnci Birol 141
İnci İzmirli 141
İncili Çavuş 289
İnleyen Dağlar 78

İpek Film 44
İsa Musa Meryem 79
İskambil Partisi 28
İskoç Kraliçesi Mary'nin İdamı 28
İslâmiyet'in Doğuşu 312
İsmail Dümbüllü 77, 286, 288, 354, 355, 382
İsmail Koushan 342
İstanbul 4
İstanbul'da Cümbüş Var 141
İstanbul Sokaklarında 44, 224, 244
İyi Bir Bira 23
İzmir Zaferi-İstiklal 40
İzzet Günay 235

J

Jack Hawkins 226
Jack ve Fasulye Ağacı 31
James Bond 366
James Williamson 32
Jamil Dehlavi 75
Jan Dark 30
Jean-Baptiste Tavernier 174
Jinna\ Karabasan 392
Josef von Sternberg 224

K

K-19 Widowmaker 241
Kabir Azabı 391
Kabr-i Cin Mühür 391
Kâbus 391
Kâbuslar Evi\ Bir Kış Masalı 390
Kâbuslar Evi\Çarşamba Karısı 390
Kâbuslar Evi\Çizgisiz Zamanlar 390
Kâbuslar Evi\Gece Gelen Arkadaşlar 390
Kâbuslar Evi\Hayal-i Cihan 390
Kâbuslar Evi\Kaçan Fırsatlar 390
Kâbuslar Evi\Karanlıktan Gelen 390
Kâbuslar Evi\Onlara Dokunmak 390
Kâbuslar Evi\Seni Beklerken 390
Kâbuslar Evi\Son Dans 390
Kâbuslar Evi\Takip 390
Kâbuslar Evi\Tanıdık Yabancı 390
Kâbuslar Evi\Uyurgezerler 390
Kaçakçılar 225
Kaderim Böyle İmiş 248
Kadının Askere Gidişi 224
Kadın Severse 289
Kadir İnanır 172, 176, 183, 361
Kadir Savun 324, 367
Kadri Şençalar 141
Kaf Dağını Terkedenler 286
Kâfir 391
Kahpe Bizans 254, 255
Kahpe Kurşun 248, 264, 265
Kahraman Şerif 243
Kahveci Güzeli 44
Kalandar Soğuğu 100
Kalpaklılar 289
Kâni Karaca 76
Kâni Kıpçak 225
Kanlı Nigar 348
Kanlı Nigâr 382
Kanlı Nigar Cihan Yandı 349
Kanlı Nigâr Cihan Yandı 382
Kanlı Nigâr Hacivat-Karagöz 382
Kanlı Nigâr Karagöz-Hacivat 348
Kanlı Nigâr-Karagöz'le Hacivat 289
Kanundan Kaçılmaz 278
Kapalak Kızı 391
Kapıcılar Kralı 258
Kapıdaki Sır 391
Karacaoğlan 247, 253, 254
Karacaoğlan'ın Kara Sevdası 289
Karaca Oğlan'ın Kara Sevdası 247
Kara Çarşaflı Gelin 128
Kara Davut 288
Karadedeler Olayı 390
Karaghiozis 52
Karagiozis 52
Karagöz 52, 226, 231, 347, 348, 349, 350, 351, 382, 383
Kara Koyun 167
Kara Lale Bayramı 43
Karanlık Dünya 78, 247, 248, 303
Kardaşlar 252

Karım Beni Aldatırsa 225
Kartal Tibet 250, 280
Katırcılar 183
Kaygısızlar 252
Kayhan Yıldızoğlu 378
Kazak Abdal 253
Keloğlan 285, 287, 288, 293, 377, 378, 379, 380
Keloğlan Aramızda 287, 288
Keloğlan ile Cankız 287, 288
Keloğlan İş Başında 287, 288
Keloğlan Karaprens'e Karşı 287, 288
Keloğlan ve Yedi Cüceler 287, 288, 380
Kemal Beydilli 249
Kemal Film 44
Kemal Gürses 265
Kemal Sunal 164, 237, 250, 257, 258, 260, 272, 280, 349, 382
Kenan Artun 298, 327
Kenan Büke 94
Kenan Erginsoy 39
Kendi Düşen Ağlamaz 249
Kendini Sulayan Bahçıvan 28
Kerem ile Aslı 360, 361, 362
Kerim Afşar 309
Keriman Ulusoy 202
Kılıbık 256
Kırık Bir Aşk Hikayesi 256
Kırmızı Balık Avı 28
Kış Uykusu 79
Kızgın Toprak 175
Kızıl Ekim 241
Kızılırmak Karakoyun 167, 168, 245, 356
Kızılırmak-Karakoyun 44
Kızıltuğ 288
Kibar Feyzo 272
Kiki\ Lanet-i Cin 392
Kin 278, 392
Koltuk Belası 256
Konak 390
Korku Komedi\ Bana Normal Aktiviteler 391
Köprü 172, 256
Köroğlu 247, 274, 293, 331, 332, 333, 336, 365, 366, 367
Köroğlu Çamlıbel'in Aslanı 332, 368
Köroğlu'nun Zuhuru 332
Köroğlu-Türkan Sultan 332
Köroğlu-Türkân Sultan 289
Köyümüzde Şenlik Var 192
Kralların Öfkesi 254
Kulyas\ Lanetin Bedeli 391
Kuma 79
Kurbağalar 214, 215
Kursk 241
Kurtalan Ekspres 252
Kurtlar İmparatorluğu 78
Kutbun Fethi 30
Kutsal Damacana 390
Kutsal Damacana\ Dracoola 390
Kutsal Damacana 2\ İtmen 390
Kuyu 122, 391
Küçük Kıyamet 390
Küçük Kovboy 78
Küçük Tren Soygunu 31
Kü'fa\ Cin Kapanı 391
Külkedisi 30
Külkedisi Sinderella 373
Kyle Rideout 25

L

Lafitte kardeşler 32
La Manoir du Diable 385
Lanet\ Ervah Cinleri 391
Uyanış 391
Lanetli Anahtar 391
La Novia 78
La Pasion Turca 78
Laurel ve Hardy 226
Leblebici Horhor Ağa 40, 245
Lee De Forest 223
Lejyon Dönüşü 289
L'empire Des Loups 78
Léon Gaumont 32
Les trois masgues 224

Levent Kazak 348
Leylaklar Altında 288
Lights of New York 224
L'immortelle 75
Lokman Hekim 83, 336
Louis Lumière 28
Lumière kardeşler 27, 34, 72
Lütfü Seyfullah 107
Lyon'da Cumhuriyet Sokağı 28
Lyon Fotoğraf Kongresine Varış 28

M

M 224
Magi 391
Mahmut Moralı 225
Mahpus 78
Mahsuni Şerif 252, 253
Malatyalı Fahri 361
Manevradaki Askerler 28
Manisa Tarzanı 99
Manos Hacidakis 270
Maria Carmi 43
Marid 391
Marino Marini 266
Marx Brothers 226
Mary Pickford 33
Mary Shelley 82, 386
Maskeli Beşler\ İntikam Peşinde 255
Mauritz Stiller 43
Mavi Boncuk 94, 106, 150, 237, 280
Medea 75, 79
Mehmet Ali Erbil 288
Mehmet Balkız 337
Mehmet Bozkuş 302
Mehmet Dinler 332
Mehmet Ilgın 253
Mehmet Muhtar 388
Mehmet Soyarslan 255
Melih Başar 77
Mel-un 391
Memduh Ün 45, 74, 348
Memleketim 107
Meral Çetinkaya 202
Mesnevi 309
Metin Akpınar 155, 349
Metin Bükey 141
Metin Erksan 45, 122, 267, 287, 303, 389
Metin Gülgen 355
Metro-Goldwyn-Mayer 240
Mevlâna 309
Mevlâna Celaleddin Rumi 312
Mevlid Süleyman Çelebi 312
Mezarımı Taştan Oyun 248
Mezarım Mermerden Olsun 249
Mezarlık 391
Michael Ryan 387
Mihrez\ Cin Padişahı 391
Milyon Avcıları 225
Mircin 392
Modern Folk Üçlüsü 252
Moğollar 252, 256
Monsiur İbrahim Et Les Fleurs du Coran 78
Monte Kristo Kontu 31
Morg 391
Mösyö Jamin 34
Mualla Mukadder Atakan 141
Mualla Sürer 142
Muharrem Gürses 262, 280, 348, 375
Muhlis Akarsu 253
Muhsin Ertuğrul 40, 43, 84, 87, 167, 224, 225, 245, 247
Muhterem Nur 262
Muhteşem Yüzyıl 160
Mukaddes Vazife 241
Mumya Firarda 79
Musabbar 391
Musallat 390
Musallat 2\ Lanet 390
Muska 391
Mustafa Kandıralı 141
Muzaffer Akgün 95, 155, 232, 280
Muzaffer Sarısözen 116, 245, 248, 260, 269, 279, 280
Müfreze 244

Mühr-ü Cin 392
Mühürlü Köşk 390
Müjdat Gezen 155, 232
Müjde Ar 226, 272
Münafık 391
Münir Nurettin Selçuk 225, 246, 249
Münir Özkul 142, 233, 349, 383
Mürebbiye 42
Müzeyyen Senar 76, 155
Müzeyyen Senar (Işıl) 361

N

Namus Belası 255
Namus Düşmanı 289
Nardaniye Hanım 372
Nasreddin Hoca 297, 353, 354, 355, 356, 380
Nasreddin Hoca Düğünde 354
Nasreddin Hoca ve Timurlenk 354, 355
Nasrettin Hoca 289
Nasrettin Hoca ve Timurlenk 289
Natuk Baytan 389
Nazım Hikmet Ran 167, 225, 226, 254, 342, 343, 348, 374
Nazım İnan 262
Necati Cumalı 108, 267
Necati Haksun 202
Necdet Koyutürk 141
Necla Nazır 173, 196, 226
Necmettin Çobanoğlu 183
Nedim Otyam 87
Nefrin 391
Nehir 175
Nejat Buhara 116
Nejat Saydam 82, 102
Nereye Arkadaş 79
Nergis Mogol 141
Neriman (Altındağ) Sarısözen 280
Ne Sihirdir Ne Keramet 77
Nesli Çölgeçen 146
Nevin Aypar 90, 232
Nevzat Pesen 45
Nezihe Darga 117
Nicholas Haunolt 148
Nida Tüfekçi 248, 279, 280
Nijat Özön 42, 45, 189, 228, 288, 293
Nikâh 101
Nil Göncü 122
Nilgün 288
Nilüfer 155
Nilüfer Koçyiğit 319, 356
Nimet Alp 141
Nino Rota 259
Nişan Hançer 264
Noel'den Önceki Gece 31
Norina Matchabelli 43
Nosferatu 386
Nuray Oğuz 99
Nurettin Çamlıdağ 232
Nurhan Karadağ 192
Nuri Akıncı 319, 342
Nuri Ergün 287
Nuri Sesigüzel 249
Nur Sürer 181
Nurten İnnah 155

O

Oberammergau Tutku Oyunu 29
Oğlum Osman 106, 107
Okul 390
Oliver Stone 244
On Emir 107
Orçun Benli 396
Orhan Aksoy 161, 324, 349
Orhan Dağlı 116
Orhan Elmas 45, 358, 361, 389
Orhan Gencebay 250, 251, 252, 356
Orhan Murat Arıburnu 108
Orhan Oğuz 99
Osman Alyanak 122, 349
Osman Bardakçı 277
Osman Fahir Seden 45, 348
Osman Özdenkçi 248, 279, 280

Osman Seden 141
Osman Şahin 176
Oy Bebek Oy 218

Ö

Öğretmen 256
Öldüren Cazibe 389
Ölmüş Bir Kadının Evrak-ı Metrukesi 289
Ölüler Konuşmaz Ki 389
Ölüm Kervanı 43
Ölümsüz Kadın 75
Ölü Uyanıyor 43
Ömer Lütfi Akad 44, 45, 75, 81, 107, 141, 158, 161, 164, 167, 171, 175, 251, 269, 279, 282, 298, 327, 356, 389
Ömrümün Tek Gecesi 289
Özcan Tekgül 141
Özdemir Erdoğan 256
Özden Çelik 266
Öztürk Serengil 155, 288

P

Palyaço ve Köpekleri 23
Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler 372, 373, 375, 380
Paralı Askerler 78
Pehlivan 210, 212, 232
Pençe 41
Perde Ayn-ı Cin 391
Peri Han 94
Perihan Altındağ Sözeri 141, 155
Perihan Savaş 190, 220
Periler Ülkesi 30
Perili Şato 30
Peri Tozu 79
Perran Kutman 233
Pier Paolo Pasolini 75
Pir Sultan Abdal 252, 253, 312, 356
Pişt 391
Platoon 244
Popeye 226
Potemkin Zırhlısı 73
Propaganda 79
Pyotr İlyich Tchaikovsky 264

R

Rabia 312
Radife Erten 141
Ragıp Şevki Yeşim 361
Rahmi Kafadar 337
Rasih Ertuğ 77, 286
Rauf Tözüm 266
Reha Yurdakul 266
Reinhold Lubenau 148
Rem 392
René Clair 224
Reşat Nuri Güntekin 285
Richard Holloman 29
Robin Hood 331
Robinson Crusoe 30
Roy Armes 73
Rudolf Arnheim 71
Ruhi Su 254
Rüçhan Çalışkur 393
Rüştü Asyalı 288, 378

S

Sabahat Polat 249
Sacide Keskin 225
Sadettin Erbil 264
Sadık Bütünley 255
Sadık Şendil 141, 348, 349, 396
Sadık Şendil' 382
Sadri Alışık 235
Safa Önal 350
Sakar Şakir 258
Salah Cimcoz 41
Salako 164, 398
Salih Güney 375
Salih Uygun 266
Saltıknâme 336
Samanyolu 289
Sami Ayanoğlu 225
Sami Hazinses 288, 380

Samson 43
Samuel Barber 244
Sandık 391
Sankranti 78
Sapık Kadın 389
Sarah Bernhardt 28
Sarı Kız Efsanesi 319
Sarı Kız/Kız Evliya 319
Sarı Kurdelam Sarı 249
Sarı Mercedes 367
Sascha-Messter Gesellschaft 39
Sazlı Damın Kahpesi 262
Sebilci Hüseyin 141
Sedat Ergin 90
Sekaret\ Son 391
Selahaddin Erorhan 248, 279
Selahattin Erorhan 116
Selçuk Özer 176
Selma Güneri 383
Selvi Boylum Al Yazmalım 256, 260
Semiha Beksoy 225
Semih Evin 286, 287, 380
Semra Özdamar 129
Semra Özgen 337
Semum 390
Semur 391
Semur 2\ Cinlerin Büyüsü 392
Sergei Eisenstein 73
Sermet Muhtar Alus 37
Serpi Çakmaklı 177
Serpil Çakmaklı 323
Serseri Aşık 150
Sessiz Ol 391
Settar Körmükçü 348
Sevda Aktolga 276
Sevim Hülya 94
Sevimli Frankenstein 82
Sevim Tanürek 95
Seyfettin Karadayı 177
Seyfettin Sığmaz 248, 279, 280
Seyyal Taner 155
Sezen Aksu 155
Sezer Güvenirgil 315
Sezer Sezin 162, 298, 327
Sırrı Elitaş 129
Sırrı Gültekin 141, 287
Sibel 238
Siccin 391
Siccin 2 391
Siccin 3\ Cürmü Aşk 391
Siccin 4 391
Siccin 5 391
Siccîn 6 392
Siddah 392
Sigmund Weinberg 35, 37, 40
Sihirli Defne 286
Sihirli Şamdan 287
Silahlara Veda 225
Sinsiran\ Yasak Aşk 391
Sir-Ayet 391
Sir-Ayet 2 392
Sis 101
Slipstream 78
Snegurochka 264
Sonbahar 289
Son Gece 288
Sous les toits de Paris 224
Soytarı 150
Söz Bir Allah Bir 225, 245
Spartakus 44
Stigmata 386
Stuart Fischhoff 243
Suavi Sualp 377
Sultan 256
Suna Pekuysal 142
Suna Selen 375
Suphi Oktay 225
Susuz Yaz 267, 269
Sümmani ile Gülperi 303
Süreyya Duru 128, 287, 377
Sürgün 288
Sürtüğün Kızı 150
Süt Kardeşler 396
Süt Kardeşler Gulyabani 389

Ş

Şahika İzmen 192
Şahin Gök 44, 167

Şahin Gültekin 270
Şah İsmail 361
Şahit 101
Şahmaran 83, 336, 337, 338
Şahmaran Bir İstanbul Masalı 337
Şakir Seden 36
Şakir ve Kemal Seden kardeşler 39
Şark Bülbülü 250
Şecaattin Tanyerli 141
Şekerpare 349
Şemsi İnkaya 233, 350
Şemsi Yastıman 141
Şener Şen 272, 276
Şerif Gören 171, 172, 175, 176, 180, 183, 185
Şevket Altuğ 146
Şeyh Ahmet 78
Şeytan 389
Şeytana Tapanlar 43
Şeytan Geçidi\ Enhara 391
Şeytanın Çocukları\ El Ebyaz 391
Şeytanın Şatosu 385
Şeytan-ı Racim 391
Şeytan-ı Racim 2\ İfrit 391
Şeytan-i İns 391
Şeytan Oyunu 391
Şeytan Papuçta 391
Şirvan 249
Şükrü Tunar 280
Şükrü Üçpınar 396

T

Tahir ile Zühre 81, 247, 289, 327, 331
Taksi Şoförü 172
Takvor Nalyan 40
Talat Artemel 225, 354
Talat Bulut 99, 181, 202, 214, 323
Talih ve Tesadüfler 78
Tamaya İfrit 391
Tamburacı Osman Pehlivan 273
Tamer Yiğit 255, 270
Tamilla 44
Taner Barlas 369
Tarık Akan 107, 175, 181, 194, 210, 212, 237, 260, 367, 369
Tarzan İstanbul 149
Taş Tüccarı 78
Tayfun Güneyer 287
Tehlikeli Saatler 241
Tekfor Nalyan 245
Temel Reis 226
Teşekkür Ederim Büyükanne 256
Tez\ 13. Gece 391
T. Fikret Uçak 303
The Charge of The Light Brigade 75
The Enemy Below 241
The Godfather 259
The Hunt of Red October 241
The Jazz Singer 224
The Love Parade 224
The Phantom of the Opera 386
The Snow Maiden 264
The Ten Commandments 107
The Twilight Zone 395
The Werewolf 386
Thomas Edison 72
Tijen Par 226, 270
Tokatçı 258
Tom Amcanın Kulübesi 32
Tomruk 176, 179
Tom ve Jerry 244
Tony Richardson 75
Topal 79
Toprağın Teri 389
Toprak 87, 138
Tosun Paşa 260
Trenin İstasyona Gelişi 28
Tugay Toksöz 87, 317
Tuncer Necmioğlu 266
Tunç Başaran 368
Turan Özdemir 233
Turgut Atalay 168
Turgut Demirağ 285
Turgut Özakman 309
Tutsak 391
Türkan Şamil 264

Türkan Şoray 83, 164, 202, 226, 260, 337, 342
Türker İnanoğlu 350
Türk Tutkusu 78
Tütün Zamanı 107, 138, 278, 289

U

U-571 241
Uçurum 289
Uğur Başaran 264
Uğur Kıvılcım 115
Uluç Bayraktar 393
Ulvi Doğan 267
Umur Bugay 365
UNESCO 52, 59, 236
Uzun İnce Bir Yol 368

Ü

Üç Ahbap Çavuşlar 226
Üç Halka Yirmi Beş 150
Üç Harfliler\ Adak 391
Üç Harfliler\Beddua 391
Üç Harfliler\Marid 390
Üç Harfliler 2\ Hablis 391
Üç Harfliler 3\ Karabüyü 391
Üç Harflilerin Musallat Olduğu Büyülü Konakta Ruh Çağıran Gençlerin Hazin Hikâyesi 391
Üç Hürel 252
Üç Kağıtçı 258
Üç Kızın Hikâyesi 289
Üftade Kimi 264
Ülkü Erakalın 87, 348, 382
Ümit Gürses 337
Ümmü Sıbyan\ Zifir 391
Ürgüplü Refik Başaran 254
Üstün Asutay 146

V

Vahi Öz 111, 142, 383
Vahşi Bir Kız Sevdim 288
Vampyr 224
Vasfi Rıza Zobu 245
Vedat Örfi Bengü 287
Vedat Türkali 128
Velayetname 304
Ver Elini İstanbul 349
Vesvese\ Cin Tuzağı 391
Veysel Karani 312
Vezir Parmağı 79
Victor Constinsouza 35
Viskningar och rop 244
Vivaldi 282
Vizontele 260
Vurun Kahpeye 161

W

Wagner 282
White Shadows in the South Seas 240
William A. Brady 27
William Friedkin 389
William Paul 32
Woody Allen 259

Y

Yahya Peygamber 312
Yalçın Dümer 325
Yalçın Otağı 155
Yaman Okay 176, 197
Yangın Var Eski İstanbul Kabadayıları 349
Yanık Kezban 278
Yaprak Dökümü 289
Yaralı Mahmut 361
Yaşamak Haram Oldu 249
Yavuz Figenli 287
Yavuz Sultan Selim Ağlıyor 288
Yavuz Turgul 276, 349
Yavuz Yalınkılıç 287
Yayla Güzeli Gül Ayşe 248
Yayla Kartalı 150, 249
Yazı Tura 79
Yedi Belalılar 253
Yedi Kocalı Hürmüz 349

Yeni Hayat 254
Yeni Karagöz 348
Yetimler Ahı 279
Yıldıray Çınar 249, 302, 315
Yılmaz Atadeniz 349
Yılmaz Güney 115, 356
Yılmaz Köksal 106
Yılmaz Şerif 337
Yol 172
Yolpalas Cinayeti 289
Yorgo İlyadis 40
Yor, The Hunter From The Future 78
You Can't Win Em All 78
Yunus Emre 253, 312, 313
Yunus Emre Aşkın Sesi 312
Yunus Emre Destanı 312
Yurdaer Okur 393
Yusuf Akyurt 220
Yusuf ile Züleyha 247
Yusuf Sezgin 383
Yusuf Ziya Ortaç 43
Yücel Çakmaklı 106
Yücel Uçanoğlu 322
Yüksel Aksu 112
Yürek Yarası 175

Z

Zafer Dilek 257
Zahit Atam 45
Zararlı Otların İmhası 28
Zavallı Pierrot 23
Zeit Der Wünsche 78
Zeki Alasya 155, 349
Zeki Alpan 355
Zeki Müren 155, 247, 249
Zeki Ökten 211
Zeliş 108
Zerk 391
Zerrin Arbaş 367
Zeynep Aksu 87
Zeynep Avcı 337
Zeynep Değirmencioğlu 375
Zifir-i Azap 391
Zohak 391
Zor Nikâh 40
Zuzula 391
Zülfikar Divani 129
Zülfü Livaneli 83, 337
Zümrüt 289